

A tartalomból:

- Sokvizsgás LAN-mesterek
- A kilencedik Compaq dealer
- GIS itt, LIS ott: hazai térinformatika
- Tűzbiztos páncélszekrények
- Családság nélkül – etika III.
- VAX-fosztogató jogosztogató

Félvezetőpiaci félelmek

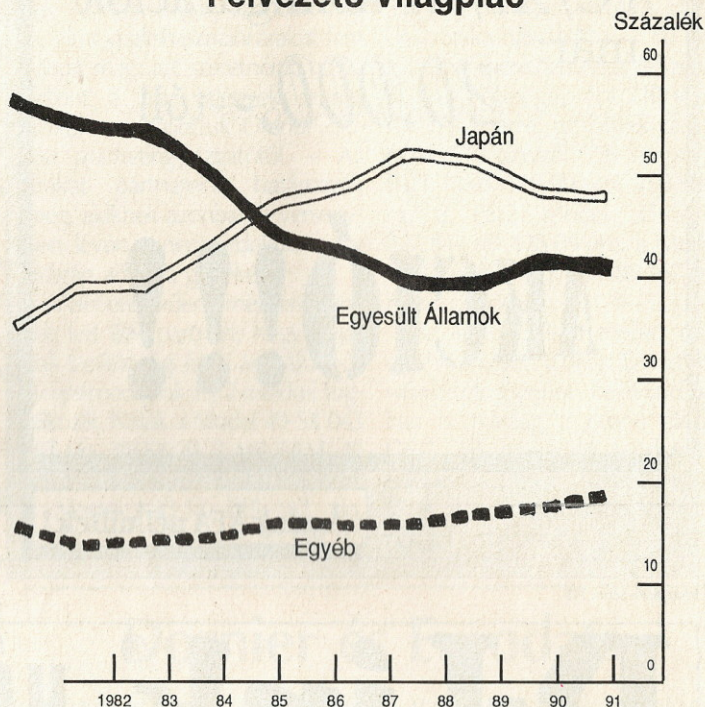
Sokat hallottunk az elmúlt esztendőben a japán elektronikai-számítástechnikai gyártók elleni dőmpingvádokról. Gyakran indítottak ilyen vizsgálatokat a szigetország cégei ellen mind Európában, mind az Egyesült Államokban. Akár sikerült azonban a dőmpingvédatokat bizonyítani, akár nem, annyi tény: mint

grafikonunk is mutatja, a félvezetőpiacon Japán az úr. „A piacon igen – mondják Amerikában – de a technológiában? Ott mi vagyunk az úttörők!”

Mostanában éppen a szerepek eme megoszlása miatt új félelmek ébrednek az Újvilágban. Hiába tűnnek előnyös kiútnak az amerikai cégek számára az erős japán versenytársakkal kötött együttműködési megállapodások – például az IBM, a Siemens és a Toshiba közelmúltban aláírt közös fejlesztési szerződése – ha ezek csak még inkább felgyorsítják a csúcstechnológiák kiáramlását az országból. Az egyes vállalatok ugyan hasznat húzhatnak a japán piacra való bejutásból, s főként az onnét érkező tőkéből, de az amerikai félvezetőipar egésze hosszú távon bizonyosan kárt szenved – figyelmeztet az Egyesült Államok kutatási tanácsának, a National Research Councilnak a közelmúltban közzétett tanulmánya.

Ha ez a fajta technológiatranszfer a kilencvenes években tovább folytatódik, az Egyesült Államok elveszheti újítóját, a fejlesztésben betöltött vezető szerepét – állítja az *Amerikai-japán stratégiai szövetségek a félvezetőiparban* című jelentés. A szerzők különösen a kicsi és közepes méretű, nem egyszer frissen beindult amerikai vállalkozások és a sok piaci szektorban tevékenykedő japán óriásvállalatok szövetkezését tartják veszélyesnek, márpedig a Dataquest adatai szerint az iparágra kétharmad részben az ilyen kapcsolatok a jellemzők. A japán konszernek előszeretettel fektetik pénzüket kis amerikai cégekbe. Japánból származik a világ félvezetőipari beruházásainak közel 90 százaléka! Az Egyesült Államokba érkező külföldi

Félvezető-világpiac

(Forrás: WSTS/SIA)

tőkét a számítástechnika területén több mint 60, a félvezetőgyártásban több mint 40, a távközlésben 25 százalékban a felkelő nap országának üzletemberei adták.

Vannak persze amerikaiak, akik szerint – például a fejlesztések termékké formálásának és értékesítésének terén – van mit tanulniuk a versenytársaktól: Egyetlen cég vagy ország sem elég erős, hogy

minden piacot megfelelően ellásson, így a nemzetközi együttműködés feltétlenül hasznos és szükséges – teszik hozzá. „Ma már nincs értelme a technológiák őrzésének. Végső soron nemzeti érdek, hogy az amerikai cégek a világ minden pontján jelen legyenek” – jelentette ki *Pat Weber*, a Texas Instruments ügyvezető elnökhelyettese.

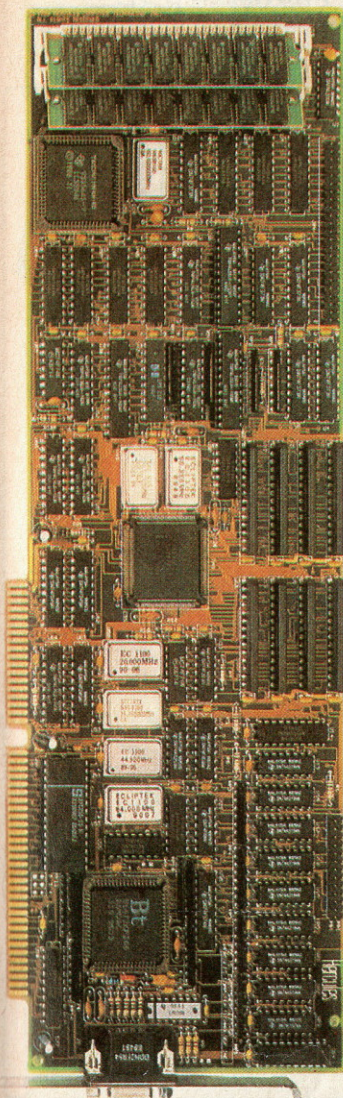
PS/2 félpénzen!

Miközben a Kék Óriásnál immár nyilvánosan is szólnak *James Cannavino* részlegvezető tervéről, az IBM 7 milliárd dolláros személyi számítógépes egységének önálló vállalatává alakításáról (v. ö. *Heti CHIP 92/19.*), két hullámban drasztikus árcsökkentéseket jelentett be Bécsben térségünk számára a világcég kelet-európai központja. Előbb a PS/1-esek árából engedtek 20, a notesz- és táskagépekből 25 százalékot, majd egy héttel később a

PS/2-es típusok árát szállították le – nem kevesebb, mint 25–50 százalékkal!

Mint az IBM Hungartól megtudtuk, a PS/2-esek közül a legnagyobb engedmény a kisebb teljesítményű, AT sínes gépekre vonatkozik, s viszonylag kevésbé lettek olcsóbbak a csúcsmoდეlek. Az eddig is igen versenyképes noteszgép ár/teljesítmény mutatója a bejelentés óta a legjobb közé került.

(Folytatás a 3. oldalon.)

2R PERIFÉRIA Kft.

1071. Budapest, Péterdy u. 30.

Tel.: 1213-588, 1223-034. Fax.: 1423-308.

Carry 1.

A legkisebb, könnyvméretű
PC/XT/AT konfigurációk
már:

20.000,- -tól!

AKCIÓ!!!

Áraink ÁFA nélküliek!

Információs szám: 212

SZENZÁCIÓS NYÁRI VÁSÁR!

AUGUSZTUSI AJÁNLATUNK

MIKROPO SZÁMÍTÁSTECHNIKA augusztus 6-tól
10% árengedménnyel kínálja Önöknek
számítógép konfigurációit, és egyes részegységeit.
Készpénz fizetés esetén további 3% kedvezmény!

KONFIGURÁCIÓK		LISTA ÁR-	10%	3%
MPO386-40Mhz/64kb cache	2MB RAM	77.500 Ft	69.750 Ft	67.660 Ft
MPO386SX-25Mhz	1MB RAM	61.900 Ft	55.710 Ft	54.000 Ft
MPO286-16Mhz	1MB RAM	54.900 Ft	49.400 Ft	47.900 Ft

Minden konfiguráció tartalmaz: 1.2 MB FDD, 40 MB HDD, 101g billentyűzet, 1 soros / párhuzamos kártya, MGP kártya, 14" monokrom papírfehér monitor, IDE kártya, baby ház+táp

alacsony kisugárzású monokrom SVGA monitor + 7.000 Ft
színes SVGA monitor (kiváló minőségű) + 23.000 Ft
105 MB Seagate 3120A (16msec) felár + 9.900 Ft

Igény szerinti konfigurációk összeállítását vállaljuk.
Áraink ÁFA-t nem tartalmaznak de 18 havi garanciát, szervizt és hosszútávú támogatást igen!

-WIN PRINTER-800 800 DPI-s POSTSCRIPT NYOMTATÓ **AKCIÓ 219.000 Ft**
-MANNESMANN MT-81 9 tús 80 karakteres NYOMTATÓ **16.990 Ft**

SZENZÁCIÓS AJÁNLAT!

88 MB-os cserélhető SYQUEST winchester készlet
SQ-5110 drive + SQ-01 kontrollor SW driverrel
+ 1 db SQ-800 cartridge
69.900 Ft

1065 BUDAPEST NAGYMEZŐ U 51.
TEL - 112-7830 FAX - 269-0151

ALAPÉVA: 1982

Információs szám: 213

D-Link® HÁLÓZATI RENDSZEREK

AZ ELMÚLT HÓNAP LEGKERESETTEBB TERMÉKEI

Hosszú élettartamú, kiemelkedően megbízható hardver és szoftver.

MICRONETWORK
SYSTEMS (BUDAPEST)

LANsmart (LS-300) Új verzió 3.20

- Kis és középállalatok hálózati programja
- Egyszerű kezelés, installálás
- 100% NetBIOS kompatibilitás
- Minimális RAM igény (2 Kb USER, 40 Kb SERVER)
- Microsoft XMS bővített memória kezelés
- Disk cache, gyorsított disk műveletek
- 2.048 file együttes nyitása
- Disk, Printer és CD-ROM erőforrások megosztása
- Modemek kezelése, távvezérlés
- Üzenetküldés, beszélgetés
- Nem dedikált szerverek
- 5 szintű file védelem, kulcsszavak használata
- DOS 5.0 kezelése
- Windows 3.x kompatibilitás
- Beépített vírus figyelés
- NetWare és UNIX környezetben is működik

27.950,-

10Base-T HUB, 12 port (DE-1000)

- A csavart érpáru kábelezés legújabb eszköze
- 12 UTP port, 1 AUI port, 1 BNC port
- 2 kaszkád port bővítéshez (max. 84 terminál)
- Egyértelmű LED kijelzések
- Automatikus hibás port leválasztás
- Cserélhető RJ-45 és TELCO 50 csatlakozás
- Kiemelt biztonsági funkciók
- SNMP vezérlés

99.900,-

Ethernet kártya 16 bit (DE-200+)

- NetWare 286, 386
- NetBIOS
- SCO UNIX/Xenix
- AT&T UNIX
- LAN Manager
- Banyan Vines
- DSC Nexos
- D-Link LANsmart
- 3COM 3+ Open, 3+ Share
- D-Link TCP/IP for DOS
- FTP TCP/IP
- Wollongong WIN/TCP
- Locus TCP/IP
- DECnet PCSA
- SUN PC-NFS
- NDIS
- ODI

14.500,-

Közvetlen gyári supportot
a MICRONETWORKtól és
kinevezett viszonteladóitól
kaphat.

Az árak forgalmi adót nem tartalmaznak.

23.990,-

Ethernet Pocket LAN Adapter (DE-600)

- Notebook gépek csatlakozása hálózatra
- Összeköttetés nyomtató-csatolón keresztül
- Nem kell kapcsolókat állítani
- Zsebben elér
- Széleskörű szoftver támogatás (NetWare, TCP/IP,...)
- 10 Mbps adatátviteli sebesség
- Teljes IEEE 802.3 Ethernet szabvány
- 8 Kb RAM puffer

Kérje árlistánkat és kinevezett viszonteladóink jegyzékét.

MICRONETWORK
SYSTEMS (BUDAPEST)

176-1658, 176-4371, 176-3134

Információs szám: 214

TARTALOM

Számítástechnika

4-5	Az X-Byte-nál
Cc:mail	Sokvizsgás LAN-mesterek
Levezetésben (is) vezet a Lotus
6	Jókor szállt be a Mikropo
Hordozható gépek
Számalk	A kilencedik Compaq dealer
Hódít a kicsi
A kiadó nem szűnik meg
7	Unisys rendszerek
Cseh-Szlovákiában
Az Iconnál	Jelesen vizsgáztak
Banki Unisys
Tapasztalatok az NCD-vel
9	Lemezen a KSH-tól
Alkatrész-disztribútorok	Statisztikai térkép
Fúzió Ausztriában
10-11	Közművállalatok térinformatikai rendszere	
11	Vezet az ESRI és az Intergraph	Térképgéppiac
12	A főhivatalokban
Elkészült a tanterv	Fent, lent mindenki bizakodik
Térinformatika a középiskolákban

Távközlés

13	Amerika kontra Európa	Csillagok háborúja a műholdakért
14	Dolgozik a Sat-Net
Bárhol hívhatók
Kopogtat a Sprint	Magyarország az úrtávközlésben
Személyes számok
Egy amerikai Angliában
16	Nyilatkozik az iroda
Siemens központok	Matáv tenderek – EBRD hitelből
EWSD '92: árvényes év végén

Irodatechnika

17-24	Tűzbiztos szekrények I.	Akárcsak a zürichi páncléterm...
18	Az ügyfélnél	A biztosítók kérdeznek
19	A gyártásban	Biztonsági fokozatok

Mutató

26-28	Ne csalj!	Etika az informatikában III.
29	Mi mikor támad?
Nemcsak PC-n!	Vírusnaptár
VAX-fosztogató jogosztogató
30	Hová menjünk?
Hirdetői index
Várjuk jelentkezésüket	Rendezvénykalauz
Hír-lap

Kinyomtatott példányok száma:	10 000
Ebből névre szóló tiszteletpéldány:	7 000
Budapesti terjesztésre kerül:	2 000
Vidéki terjesztésre kerül:	1 000

A Heti CHIP-re előfizetés kérhető levélben:
1300 Budapest 3., Pf. 210
Előfizetési díj 1 évre 1800 forint.

LAPZÁRTA

IBM árcsökkentések

(Folytatás az 1. oldalról.)

„Természetesen a változások Magyarországon is azonnal életbe léptek. Az IBM Hungary azonban még ajánlott végfelhasználói árakat sem állapít meg: azt szeretnénk, ha az árszint a piaci igények szerint alakulna. – hallottuk *Orendi Zsuzsa* marketingigazgatótól. – Az árakat partnereink határozzák meg, akiknek azonban – versenyben lévén – nem érdekük, hogy drágán adják a gépeket.”

Véletlenszerűen megkerestünk hát két IBM partnert, hogy adjanak ízelítőt régi és új árlistájukból. A Systrend csak PS/2-esekkel foglalkozik. Náluk a Model 40-SX 043 (AT sín, 386SX/20, 2 MB RAM, 40 MB W) 186 ezer helyett 109 ezer, a Model N33-SX E15 (AT sín, 386SX/16, 2 MB RAM, 80 MB W)

280 ezer helyett 179 ezer, a Model 80-A31 (MCA, 386/25, 4 MB RAM, 320 MB W) 484 ezer helyett 319 ezer forintba kerül. A Duna Elektronika hálózatában a 80 megabájtos merevlemezzel felszerelt N35-ös noteszgép ára 210 ezer-ről 179 ezerre, az L40SX táskagépé 510 ezer-ről 356 ezerre, a PS/1 Próé 189 900-ról 159 900-ra, a PS/2 Model 35-043-é 227 844-ről 128 091-re, a Model 40-45-é 296 421-ről 188 167 forintra csökkent.

Az árleszállítások mellett még egy hír érkezett a bécsi IBM leányvállalattól. Eszerint Kelet-Európában is gyárilag a gépbe töltött OS/2 2.0 operációs rendszerrel értékesítik a PS/2 Model 56-ot és 57-et, a szoftverért nem számítanak fel ártöbbletet.

Dornier és Eurodata

A budapesti Forma 1 futam idejére egy 40 méter magas, mobil antennatornyot bocsátott a Magyar Műsorsóró Vállalat (MMV) rendelkezésére a német Dornier, a Daimler-Benz keretében működő Deutsche Aerospace csoport egyik tagja. Ebből az alkalmából Budapestre érkeztek a vállalat – és a vele szorosan együttműködő Eurodata cég – vezetői, hogy ismertessék profiljukat és termékeiket.

Szinte nincs olyan csúcstechnológiai iparág, amelyben az 1914-ben alapított Dornier ne lenne érdekelt. A vállalat tavaly 2,4 milliárd márka árbevételt ért el, aminek közel fele exportból származott. Profiljába tartozik a repülőgépgyártás és a légiközlekedés, az űripár, a távközlés, a vezérlő- és szabályozórendszerek, valamint az orvosi és környezetvédelmi műszerek gyártása. Katonai és polgári megrendelésre egyaránt dolgozik. Távközlési berendezései közül elsősorban az önjáró és stabil antennatornyokat és a VSAT rendszereket ajánlották a potenciális magyar felhasználók figyelmébe.

Hazai képviselőjük a tavaly decemberben alakult, híradástechnikai berendezések importjára szakosodott Trade-Tel Kft., amelytől azt hallottuk: az MMV mellett a Matáv, a Helyközi Távbeszélő Igazgatóság és a honvédség is érdeklődik a rendkívül gyorsan felállítható és üzembe helyezhető antennák iránt.

Főként értéknövelő szolgáltatások nyújtására hozta létre – egyenlő tulajdoni aránnyal – az Eurodata-t három alapítója: a Deutsche Aerospace, a Detecon (a német posta tanácsadó vállalata) és a BB-Data, a hasonló nevű kft.-vel Magyarországon is képviselt banki és szállodaiipari informatikai cég. Két éve, mikor beindította a rendszeres VSAT-forgalmat, a Bundespost az Eurodata – Dornier állomásokra épülő – megoldását választotta.

Hazánkban idén áprilisban írták alá az első VSAT-szerződést, amelyet azóta két másik követett, s remélik, rövidesen üzembe helyezhetik az első itteni hálózatot. Hogy még közelebbi kapcsolatuk legyen magyar partnereikkel, a közeljövőben saját leányvállalat – Eurodata Kft. – felállítását tervezik.

SOKVIZSGÁS LAN-

Lapunk 92/16. számában sorra vettük a strukturált kábelezési rendszerek neves nyugati gyártóit s hazai disztribútoraikat. Úgy érezzük azonban, a kép nem lenne teljes, ha nem mutatnánk be egy olyan céget, amely – bár ma sincs disztribútori szerződése – 1985-ös indulásakor az elsők között kezdett szolgáltatóként hálózatot építeni Magyarországon.

„Az X-Byte eddigi működését a szállítófüggetlenség filozófiájára építettük – mondja Nagy Akos ügyvezető. – Nem akartuk lekötöni magunkat egyetlen gyártó mellett sem. Úgy találtuk, hogy a megrendelők egy szolgáltató válalat esetében nagyra értékelik ezt a szabadságot. Emellett mindig onnan vásárolhattunk, ahol a legkedvezőbb volt az ár.”

Nem véletlen a múlt idő – a közeljövőben az X-Byte-nak is valószínűleg változtatnia kell üzletpolitikáján. Ők is valamelyik nagy gyártó uszályába szegődnek. „Egyre nagyobbak, s ezzel összefüggésben egyre fejlettebb technikát igényelnek a hálózatok. Egy nagy kiterjedésű vagy fokozott megbízhatóságot igénylő – például banki – rendszer elképzelhe-

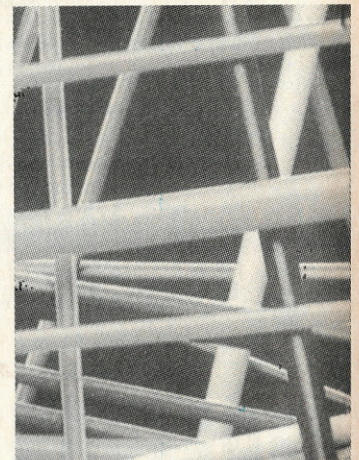
tetlen felügyelőszoftver nélkül. A fejlődés a strukturált kábelezés, az intelligens épületek, az intelligens hálózatok irányában halad. Mind hardver, mind szoftver tekintetében tehát egyre nagyobb szükségünk van – nekünk, mint kivitelezőnek és a felhasználónak is – a gyártó közvetlen és szerződéssel garantált műszaki-szakmai támogatására, s az ellátás biztonsága érdekében raktárbázis létesítésére” – magyarázza Nagy úr.

bármilyen kívánsággal is érkezik egy megrendelő, ne jöhessenek zavarba.

„Tudomásom szerint máig mi vagyunk az egyetlenek az országban – mármint az IBM-en kívül –, akik jogosultak IBM Cabling Systemet szerelni. Most tárgyalunk a Bull-lel, hogy az ő rendszerükből is levizsgálhassunk” – sorolja a példákat az ügyvezető.

Kábelminták a falon

Nemcsak a megélhetés forrásává, de egyfajta presztízs kérdéssé is vált kis hazánkban: egy számítástechnikai cég hány nyugati gyártó logóját tüntetheti fel a magáé mellett. Az X-Byte-nál viszont – legalábbis egyelőre – nem dealeri vagy disztribútori skalpok, hanem kábelminták sorakoznak az iroda falán. AT&T Systemax PDS, IBM Cabling System, Twinax, vékony és vastag Ethernet és így tovább. Igyeksenek minél több neves kábelezési rendszerhez jogosítványt szerezni (a nem éppen olcsó feljogosító tanfolyamokat elvégezni, a vizsgákat letenni), hogy

Érdekes újdonságnak találják a Mod-Tap kábelezési rendszerét, amely az Egyesült Államok piacán az AT&T után a második helyet szerezte meg. Ebben – egymástól – ármékolatlan sodrott érpárok alkalmaznak, s a

Levelezésben (is) vezet a Lotus

Évtizedünk egyik gyorsan terjedő kommunikációs megoldása a számítógépes levelezés, avagy az elektronikus posta. Mutatja ezt, hogy az 1990. évi 63 millió dolláros forgalmat az idén várhatóan sikerül 214 millióra feltornászni. A Lotus azzal szerezte a világon egyedülálló pozíciót ezen a piacon, hogy megvásárolta az igen népszerű Cc:mail, amelyből ez év elején kelt el az egymilliomodik példány.

Az amerikai szoftverházak szövetsége, a Software Publisher's Association most érkezett jelentése szerint 1992 első negyedévében minden öt eladott levelezőrendszerből kettő Cc:mail volt. Ha országoként nézzük az adatokat, kiderül, hogy például Spanyolországban és Portugáliában minden száz eladott programból 95 a Lotusé, de ahol alacsony a cég részesedése, ott is eléri a 30 százalékot.

A Lotus szerint sokat segítettek az intézményi, nagy tömegű eladások, valamint az, hogy a Cc:mail egyformán támogat minden elterjedt operációs rendszert, a Unixtól a Macintosh System 7-ig. A cég vezetői remélik, hogy a francia, spanyol, német, olasz, holland, dán, svéd, norvég után piacra kerülő többi nemzeti változat révén – öszre várható a magyar is – tovább nő a Cc:mail részesedése.

VaMá

Egyszer használatos **KQD-PACK** véd a fertőzésektől **ILLATOSÍTOTT**

WC-Papírülőke

Válják egészségéret!

Most már nem csak a babérjain ülhet nyugodtan!

Forgalmazza:

KÖVESDI QUALITY DESIGN

Tel/Fax: 176-1492

H-1021 Budapest, Kuruclesi út 8/A

Nagykereskedők jelentkezését is várjuk!

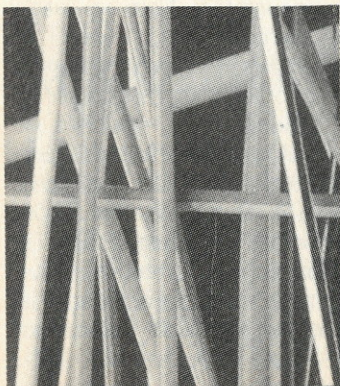
- Z Megrendelek csomag KQD-PACK-ot 48.-Ft-os egységáron.
- O Név és cím:
- P
Jelen kuponon való 5 csomag feletti megrendelését díjmentesen postázzuk. Egy csomag 10 db egyszerűhasználatos illatosított papírülőkét tartalmaz. Fizetés utánvétel. A termék ára az ÁFA-t is tartalmazza.
- X KQD Kft. H-1021 Budapest, Kuruclesi út 8/A

MESTEREK

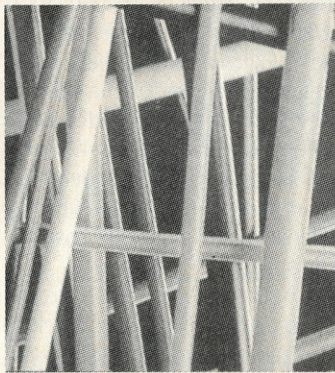
kábel egészét földelt árnyékolás veszi körül. Angol rövidítéssel U(S)TP-nek, azaz *unshielded (screened) twisted pair*-nek nevezik ezt a konstrukciót, amely mindössze tíz százalékkal drágább a hagyományos UTP-nél, ugyanakkor az árnyékolásnak köszönhetően FDDI-sebességű, 100 megabit/másodperces átvitelt is lehetővé tesz. („Háromszor százasnak” is mondják a kábelt, mert 100 ohmos impedancia mellett, 100 méter távolságig 100 mbps-t enged meg.) Míg UTP-vel megvalósított ISDN-t még egyetlen posta sem engedélyezett Nyugat-Európában, az U(S)TP-s ISDN-nek semmi akadálya. A rendszerre a németországi forgalmazón, az Esca Kabelen keresztül nemrég szerzett jogosítványt a magyar cég.

Honnan hová?

Ma évente körülbelül ezer megrendelést teljesít az X-Byte. A közelmúlt jelentősebb munkái között szerepelt a balatonfüzfi Nitrokémia nagy kiterjedésű hálózata. Itt a Rolitron volt a partnerük, s BICC elemeket alkalmaztak. Hat kilométernyi vastag és három kilométernyi vékony Ethernetet, 2,6 kilométeren pedig fényvezetőt fektettek le. A Lias alvállalkozójaként AT&T Systimax PDS-t telepítenek a Kontrax új irodaházának hálózatában, ahová nem kevesebb, mint 23 kilométer kábel kerül. A Magyar Nemzeti Bankban hatszáz végpontos rendszert építenek, amelyhez a Lanex szállítja az intelligenciát.

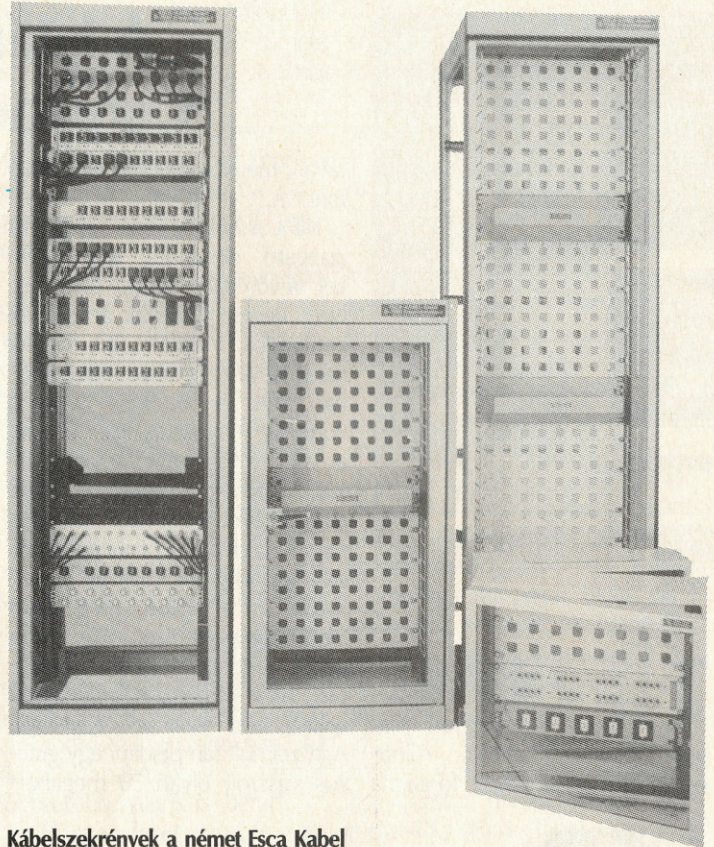
Nem kis utat tett meg a cég, míg ilyen nagy feladatok megoldására vállalkozhatott. „1985-ben 150 ezer forintos alaptőkével, tizenötön mellékállásban alapítottuk az X-Byte Kisszövetkezetet – meséli Szokolay Tamás helyettes ügyvezető. – Első évi forgalmunk kétféle forint volt. Kezdetben csak a kábeleléssel foglalkoztunk, az ügyfelek igényei azonban valóságga rákényszerítettek, hogy minden hardverelemet – például kártyákat – is felvegyünk a kínála-

tunkba. Így komplett hálózatot tudunk készíteni. 1988-ban megkettőződöttünk: a kisszövetkezet mellett egymillió forint alaptőkével megalakult az X-Byte Kft. A két cég együttesen – körülbelül harminc alkalmazottal – tavaly 220 millió forintos árbevételt könyvelhetett el, s a kft. alaptőkéje ma 5 millió forint. Bár büszke vagyok rá, hogy eddig hitelt nem vettünk fel, továbbfejlődésünk érdekében – csakúgy, mint disztribútori és/vagy dealeri szerződésre – erre is szükségünk lesz. Magyarországi hitelt ma képtelenség visszafizetni, így külföldi partner után nézünk.”

Nyitás Romániában

Fordított irányban már most megkezdődött az X-Byte nemzetközivé válása. Nincs egy hónapja, hogy Kolozsvárról, az ottani Praemium nevű céggel Prae-X-Byte néven vegyesvállalatot alapítottak. Alkalmazkodva a helyi gazdasági kör-

Kábelszekrények a német Esca Kabel katalógusából. Az X-Byte által is kínált Modconnect rendszerben

rack-szekrényeket alkalmaznak, amelyekre hátulról a hálózat kivitelezője, előlről a felhasználó csatlakozik. Ha a kivitelező elkészült, hátulról lezárja a szekrényt, amivel sok későbbi műszaki és jogi problémának veheti elejét

nyezethez, az alaptőke mindössze 400 ezer lej, de apportban – a Romániában ma gyakorlatilag hozzáférhetetlen szerszámok, műszerek, eszközök formájában – ennek a többszörösét vitte be a vállalkozásba a magyar fél.

„Elsőnek kell lennünk a romániai hálózatépítési piacon is – mint annak idején itthon – kapcsolódik a beszélgetésbe Demjén Miklós műszaki vezető. – Kezdetben legfontosabb feladatunk a marketing lesz. Meg kell értetnünk, hogy a hálózatok létesítése és üzemeltetése külön szakma. Ott ugyanis egyelőre megelégszenek azzal, hogy a gépek akármilyen kábellel és a lehető legrövidebb nyomonvonalon legyenek összekötve. Ez a szolgáltatásnak alig nevezhető összemadzagolás viszont gyakorlatilag benne van a PC-k árában.”

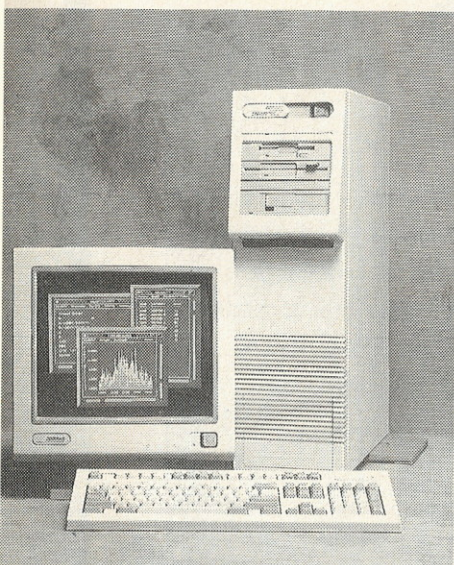
Kemény munka vár hát odaát a Prae-X-Byte-ra, annál is inkább, mert Magyarország szoftverállománya hófehér a romániaihoz képest, s különösen a hálózatokban tömeges vírusjárványokra lehet számítani. „Ideje, hogy vírus-

irtó programokat vigyünk” – veti közbe az ügyvezető. Üzletet kötni leginkább barterben lehet. Igen ám, de mit érdemes behozni? Például munkaruhát a cég dolgozóinak – hangzik az egyik válasz.

Idegen a környezet, más világ, más szokások, órákig kell vámi a határon, de igazi kihívás az X-Byte tapasztalatával a háttérben egy másik országban mindent újra kezdeni. Nagy úr szerint: „Óriási, valódi igényt kell kielégítenünk: a román hálózati infrastruktúra rendkívül elmaradott, még egy Arcnet is újdonságszámba megy. Amibe fogtunk, az nemcsak izgalmas tehát, de – bízunk benne – jó üzlet is.”

Miklós Zoltán

A kilencedik Compaq dealer

tavaly megközelítette a 400 millió forintot.

Mint *Molnár László* ügyvezető igazgató elmondta, alapvetően két vevőréteget szolgál ki a cég. Nem kevesen vannak az utcáról betévedők, hiszen a cégnek mind az öt telephelye a belvárosban van, és alacsony áraik is vonzóak. Augusztus végén nyílik a cég új bemutatóterme, ahol különböző számítástechnikai rendszereket (ALR, AST, Compaq számítógépek, DTP munkahelyek stb.) tekinthetnek meg az érdeklődők. Ez a másik megcélzott vásárlórétegnek szól: akik több gépet, esetleg hálózatot telepítenek vagy különleges tulajdonságokkal bíró masinát igényelnek. A közelmúltban például egy grafikus vásárolt olyan 50 megaher-

tes számítógépet, amellyel egy színes kép retusálása másodpercek alatt elvégezhető.

Egyre többen vannak, akik a márkás PC-k felárát képesek és hajlandók megfizetni. A Compaq dealeri szerződést szerencsés időpontban, az alacsonyabb árfekvésű gépek bejelentését követő második napon kötötték. Akiknek eddig minőségi távolkeleti gépet ajánlottak, valószínűleg azok lesznek majd a Compaq vevői. Egyik fő szempont a Compaq választásakor az volt, hogy kizárólag a dealerein keresztül értékesíti gépeit, szemben több olyan márkával, ahol tisztázatlan, melyik kereskedő honnan szerzi be az árut: a gyártótól, a külföldi vagy a hazai disztribútortól, esetleg egyéb helyről. Mivel a Compaqnál ez a probléma nem lép fel, itt pontosan lehet tudni, hogy (pillanatnyilag) kilencen osztoznak a piacon.

A Mikropo halmozza a disztribútori és a dealeri szerződéseket. A közelmúltban lettek Microsoft partnerek, és még alig száradt meg a pecsét az egyik legnevesebb hangkártyagyártó céggel, a Media Visionnel kötött szerződésükön. A CDCP készüléket forgal-

mazzák, amely egy Sony CD-ROM-lejátszót tartalmaz, 100 wattos hangszórókkal. Van benne egy 20 csatormás hangszintetizátor és egy 16 bites digitális hangmintavevő és -lejátszó. A készülékkel a számítógép multimédia PC-vé alakítható. Ára várhatóan 135 ezer forint lesz majd, de ezért körülbelül 2 gigabájtnyi szoftvert is kap a vásárló (CD-ROM-on): az MS-Windowst multimédia kiegészítéssel, a Compton Multimedia Enciklopediát és játékprogramokat. Elsősorban az oktatási intézmények és a magánemberek érdeklődésére számítanak.

Dealerei a Mannesmann-Tallynak, az elmúlt hónapban vásárolt tőlük a Társadalombiztosítási Igazgatóság huszonöt darab nagy MT 661-es nyomtatót az ország 19 megyéjébe. Ennek a nyomtató-családnak a legkisebb tagja jelenleg akciós áron, 17 ezer forint alatt kapható.

Disztribútorai lettek az amerikai Fibercom cégnek, amely optikai Ethernet eszközöket gyárt. A Roland Digital Group magyarországi nagykereskedőjével kötött szerződés értelmében kizárólagos jogot kaptak a Roland DG (nem hangszer) termékek, elsősorban rajzgépek, kivágógépek és tartozékaik hazai forgalmazására.

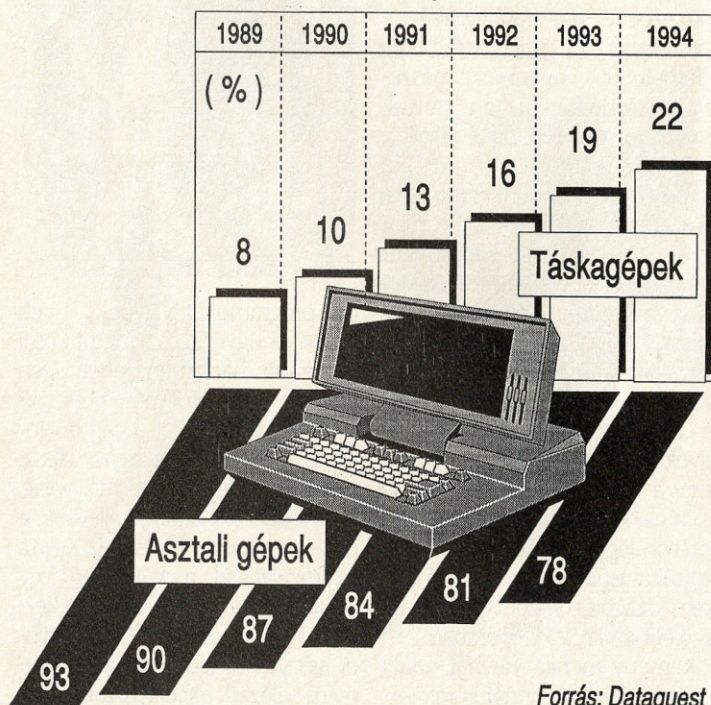
Szekeres Zsuzsa

Tizedik születésnapját ünnepli az 1982-ben alakult Mikropo. A teljesen magyar magánvállalkozás mindössze 28 fővel dolgozik, forgalma

Hódít a kicsi

Piaci arányok Európában

Forrás: Dataquest

A kicsi, egyszerűen szállítható mikroszámítógép nyilvánvalóan egyre nagyobb tért hódít az európai piacon. 1994-ig várhatóan az összes forgalom 24 százaléka jut az ilyen AT-kre, XT-kre. A hálózattól való függetlenség mellett, ami már magától értetődik, a kezelő kényelmét szolgáló fejlesztések teszik népszerűvé az apróságokat

A kiadó nem szűnik meg

Lapunk 15. számában *Bezárt a kiadó* címmel rövidhírt közöltünk a Számalk Kiadó megszűnéséről. Cikkünkhöz *Zárda Sarolta*, a Számalk Rendszerház Rt. Oktató és Konzultációs Központjának igazgatója tájékoztatása alapján az alábbi pontosító helyreigazítást közöljük:

„A Számalk-Kelenföld Kft. – ahol a Számalk Csoport nyomdai és kiadói tevékenysége folyt – viszszaintegrálódik a részvénytársaságba. Ennek során a kiszolgált nyomdai berendezésektől megváltunk, és a nem gazdaságosan

üzemelő nyomdát (magas bérleti és üzemeltetési költségek) megszüntetjük. Nem így kiadói tevékenységünket. A kiadói tevékenységben profiltisztítást (a szépirodalmi ág megszűnik) és a szakmai vonal erősítését végezzük az LSI OMAK kiadói tevékenységének fúziójával, melyre a közösen alapított Gábor Dénes Műszaki Informatikai Főiskola adja a keretet. Könyvesboltunk továbbra is üzemel jelentősen kibővített választékkal az Etele úti Számalk székházban.”

Jelesen vizsgáztak

A Unisys U6000/65 sorozatú Unix gépeinek nemrég bejelentett új típusai kapták a legjobb értékelést a gyártófüggetlen kaliforniai tesztelő cég, az AIM legutóbbi teljesítményvizsgálataiban.

Az 50 megahertz órajelű Intel 4866 processzorral alapozott U6000/65 sorozatú Unix gépek tipikusan 48–192 felhasználót szolgálnak ki. Az új modellekre 1–5 processzort építenek, s mindegyikhez 1 megabájt külső gyorsítótár tartozik.

A 33 megahertzes processzorral dolgozó régebbi U6000/65 modellekhez képest az 50 megahertzes 65-ösök akár 40 százalékkal is nagyobb teljesítményt nyújthatnak, különösen nagy igénybevételű, sokfelhasználós, tranzakciós környezetben. Az U6000/65 most 42-200 MIPS-et teljesít – elfogadható áron. A régebbi 33 megahertzes modellek kártyacserével 50 megahertzesekké alakíthatók.

Rory Robybal, az AIM igazgatójának véleménye szerint „a multiprocesszoros CISC technológiák kiválóan vizsgáztak a fokozatos továbbfejleszhetőség és a teljesítményhez viszonyított ár terén”. Tükrözi ezt az AIM kiadványának, a *Unix System Price Performance Guide*-nak (Unix rendszer ár/teljesítmény útmutató) az 1992. nyári száma is: itt a Unisys U6000/65 egyértelműen vezet a közepes nagyságú adattárgépek kategóriáját mind teljesítmény, mind ár/teljesítmény viszony tekintetében. Összességében a Unisys tizenegy kategóriából kilencben érte el a legjobb helyezést.

Az AIM szerint a Unisys rendszerek felülmúlják az IBM, a HP, az NCR, a DEC és a Sun hasonló gépeit. Ezt többek között az 50 megahertzes 486-os architektúrának és a Unix SVR4/MP operációs rendszernek tulajdonítják.

ható. E termék a PC-s hálózatok használói számára nélkülözhetetlen, amikor a DOS-ból a Unix világa felé mozdulnak.

– *Milyen tapasztalatokat szereztek az NCD termékekkel a hazai piacon?* – kérdeztük *Salamon Márton*t, az Icon Kft. ügyvezetőjét.

– Elsősorban az egyetemeken népszerű az X-terminál. Ez nem meglepő. Az oktatásban az X-kompatibilitás igen fontos, ugyanakkor olcsón kell sok munkahelyet biztosítani. Más felhasználók félnek a hálózat telítettségéből fakadó teljesítménycsökkenéstől, pedig ez alaptalan. Jól megtervezett és kialakított hálózatban, erős server, elegendő tárhelykapacitás esetén optimális megoldás lehet az X-terminál.

Az NCD egy év alatt 77 ezer darab X-terminált adott el. És ami sikeres a fejlett számítástechnikával rendelkező országokban, az eddigi tapasztalatunk szerint előbb-utóbb nálunk is „befut”.

– *Hogyan lehet egy cég ügyszerre a Sun munkaállomások és*

a bizonyos szempontból versenytárs X-terminálok disztribútora?

– Mi azt mondtuk tíz hónappal ezelőtt, hogy számunkra minden érdekes, ami a Sun munkaállomásokra és serverekre épített hálózatokba integrálható, és nem foglalkozunk ide nem illő termékekkel. Az nem kétséges, hogy az X-terminál a unixos hálózatok fontos eleme, jól megfér a munkaállomásokkal.

Ám természetesen soha nem ajánlunk X-terminált olyan helyre, ahol szakmai meggyőződésünk szerint fekete-fehér vagy színes Sun gép a jó megoldás. A Sun rendszerek terjedése stratégiai kérdés számunkra.

Van egy dossziénk, olyan cikkekkel teli, amelyek azt bizonyítják, hogy csak az X-terminál a jó. Egy másik dossziében ennek ellenkezőjét bizonyító cikkeket gyűjtünk. Az igazság valahol középen van. Meggyőződésünk, hogy hosszú távon mindkét termékcsalád sikeres lehet.

Á. L.

Banki Unisys

Már tavaly üzembe helyezték a cseh-szlovák bankok zsírórrendszerét, amelyet a Unisys szállított. Most az amerikai cég újabb, több tízmillió dollár értékű megrendelést kapott északi szomszédainktól. A Cseh Takarékbank (Ceska Sporitelna), az ország legnagyobb lakossági bankja – nagy nyugati gyártók részvételével tartott versenytárgyalás után – a Unisys-szel kötött szerződést a teljes lakossági bank- és fiókautomatizálási rend-

szérének szállítására. A megállapodás kiterjed a projekt vezetésére, a hardverre, a szoftverfejlesztésre és a rendszer üzembe helyezésére és a szolgáltatásokra is.

A takarékbank két Unisys A16-os nagygépet és 4600 CTOS munkaállomást vásárolt, s a negyedik generációs Linc nyelven írt, az egyedi követelményekhez rugalmasan adaptálható Octagon lakossági banki rendszert rendelte meg.

Tapasztalatok az NCD-vel

Lapunk 92/6. számában megírtuk: májusban az Icon Kft. disztribútori szerződést kötött az amerikai NCD céggel, a világ legnagyobb X-terminálgyártójával. Az NCD Amerikán kívüli forgalma elérte a havi 3 millió dollárt, aminek több mint felét a nemrégiben bejelentett RISC-alapú gépek teszik ki. A sok megrendelés

miatt a szállítási határidő 30–45 napra nőtt.

Májusban az NCD felvásárolta a SpectraGraphics Corporation GSS részlegét, amely a PC-n futó Xview fejlesztője és forgalmazója volt. Az Xview az egyik legelterjedtebb X-terminálemulátor; mind MS-DOS, mind Windows alatt használ-

Egy gép,
ami maga
a hálózat

NCD X terminálok

A világ vezető X terminálgyártójának teljes termékskálája

Már 131 000 Ft-ért egy új munkahellyel bővítheti hálózatát

X Window rendszer, fejlett grafikus képességek

ICON Számítástechnikai Kft.

Az NCD kizárólagos magyarországi forgalmazója

1112 Budapest,
Kőhalom u. 6.

Tel.: 185-1356
185-1366

Fax: 185-2171

The

Perfect Match for Exclusive Performance!

Plug & play high performance SCSI solution includes:

- High performance **Adaptec AHA-1542B** multitasking AT-to-SCSI master host adapter with built-in floppy controller
- Internal SCSI ribbon cable with alternate external bracket
- ASW-1410 ASPI Software driver (DOS Manager with ASPI disk module)
- ASW-1420 ASPI Software driver (OS/2 Manager with ASPI disk module)
- ASW-1440 ASPI Software driver (Novell NetWare 286 and NetWare 386 v 3.0 and v 3.1 with ASPI disk module)
- High performance **Quantum 425 ProDrive** 425 MBytes intelligent SCSI hard disk drive
- Adaptec AHA-1542B Installation guide
- Adaptec AHA-1542B User's manual
- Quantum Universal Configuration Guide

The SCSI Specialists

AXIS Handelsges. m.b.H., Szövetség u. 17. II.3. H-1074 Budapest, Hungary
Tel.: +361 122-1152; Tel./Fax: +361 141-7637

©1991 copyright by ATR&gianni&gianni's

Statisztikai térkép

Nemrég adtuk hírül, hogy megjelentek az 1990. évi népszámlálás összesítő kötetei. A korábbiakhoz hasonlóan vaskos kötetek anyaga az év végéig CD-ROM-on is megjelenik, de a népesség két százalékára kiterjedő bővebb adatfelvétel, az úgynevezett reprezentatív minta már most is hozzáférhető optikai lemezen. A rendszert egy, retrospektív statisztikákat tartalmazó, két hajlékonylemezen 880 forintért megvásárolható program teszi teljessé, a Mapstat. Ez a szoftver, amelyet a KSH Lakossági Adatgyűjtések Főosztályán Pergel Józsefné készített, valamennyi magyarországi népszámlálásról tartalmaz adatokat, s azokat – innen a névben a map – a korabeli megyehatáros térképen ki is rajzolja. A könnyen megtanulható program tulajdonosa azonban nemcsak a betáplált adatokból dolgozhat, hanem bármilyen származtatott adatot is előállíthat belőlük, majd megjelenítheti a térképen.

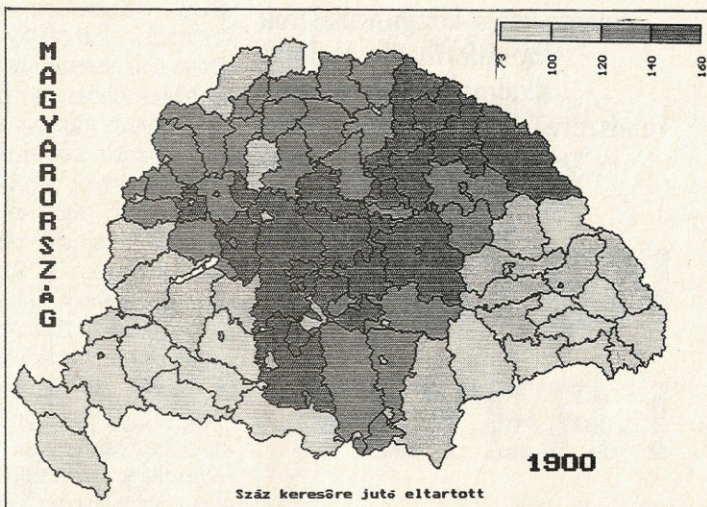
A gyakorisági statisztika egyik buktatója azoknak az intervallumoknak a kialakítása, amelyek szerint aztán a megyék csoportosítására sor kerül. A Mapstatban rugalmasan alakíthatók az osztályozási határok, s ezáltal az elemző érdeklődése szerint alakíthatja azokat annak érdekében, hogy minél jobban láthatóvá váljanak az összefüggések.

Ahány népszámlálás, annyiféle Magyarország. A közigazgatási térkép Magyarországon az első, még osztrák-magyar felmérés után fo-

lyamatosan változott, s így alakultak ki a mai megyehatárok. Ennek következtében természetesen lehetetlen olyan térképet készíteni, amelyen együtt látható például a férfiak és a nők aránya megyénként az 1850-es és az 1990-es népszámlálás adatai alapján. A kirajzolt két térkép azonban már egymásra fektethető, és ily módon elemezve is levonhatók következtetések.

Az igazi persze az volna, ha valamennyi népszámlálás adatait számlálókörzetenkénti bontásban is meg tudnánk vásárolni, ez azonban még messze van. Abban az esetben, ha az eredeti bizonylatok nincsenek meg, egyenesen lehetetlen. Mindenesetre reméljük, megéri a KSH-ban tárolt kérdőívek azt az időt, amikor már olcsón rögzíthetők, számítógépbe vihetők lesznek a rajtuk lévő adatok, hiszen értékük a társadalomtudomány szempontjából felbecsülhetetlen. A számlálókörzetenkénti adatokra még várni kell, de a településsoros térképes adatbázis már az idén megjelenik, igaz, sajnos először csak az 1990. évi népszámlálásról.

Aki megvette a Mapstatot és kielemezte a hozzá adott adatokat, megunván eldobná az egész rendszert, annak érdemes egy kicsit várnia és gondolkodnia. A program ugyanis olyan szöveges adatállományokból dolgozik, amelyeket bárki könnyedén előállíthat – beleértve a raszteres térképet is – s máris rajzolhatja az újabb feladatához szükséges

kartogramokat. Pergel Józsefné készített már például kiadványt a Mapstattal az utolsó szovjet népszámlálás, az 1989. évi eredményeiből, de a KSH-ban rendelkezésre állnak budapesti kerületi vagy Európa-térképek is.

A Mapstat másodlagos, talán a készítői által fel sem ismert felhasználási területei a számítógéppel egyre jobban felszerelt iskolák le-

hetnek. Használhatnák a matematikaórán a népességstatisztika alapjainak bemutatására, földrajzórán a magyar politikai térkép és változásainak a bemutatására és történelemórán különféle, az országot és a benne élőket jellemző adatok, az anyanyelv, a vallás, az iskolázottság, a vagyoni és lakáshelyzet elemzésére.

Vargha Márton

Oktatási szoftvert is a FLOPPYLAND-ból!

A legmodernebb programok széles választékát kínáljuk Önöknek renkívüli áron! Mindössze egy aláírás, és az eredeti ár 30-40%-ért Öné a kívánt program!

Néhány példa csábító árainkból:

MS Word 5.5	12.000
MS Word for Windows 2.0	19.000
MS Works for Windows 1.0	9.900
MS Project for Windows 3.0	22.000
MSS Macro Assembler 6.0	8.500
MS C/C++ 7.0 + SDK 3.1	14.000
MS Windows 3.1	7.800
MS DOS 5.0	4.500
CorelDraw 3.0 CD lemezzel	15.000
Quattro pro 4.0	12.000
Framework IV	9.000
Borland C++ & Appl.frame	22.000
Turbo Pascal 6.0 prof	15.000
Turbo Pascal for Windows	8.000

Áraink ÁFA nélkül értendők!

Cédrus Floppyland kft 1056 Bp. Váci utca 84.
Tel/Fax: 118-2651

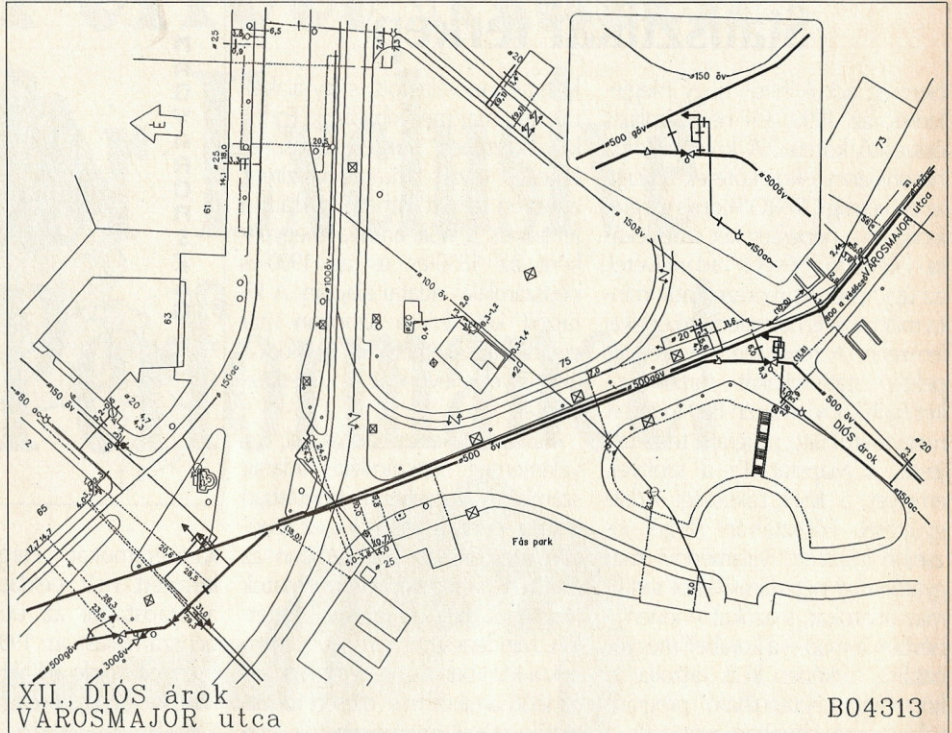
Fúzió Ausztriában

Egyesült két vezető osztrák alkatrész-disztribútor, a Bacher Electronics és az Elbatex cégcsoport (ez utóbbihoz az Elbatex és az Eljapex vállalatok tartoznak). A cégek az 1969-ben Svájcban alapított, számos nyugat- és kelet-európai országban működő, körülbelül 400 fős Elbatex csoport keretében, közös holdingban tevékenykednek tovább. Az osztrák és a kelet-európai piacon ez

évre 550 millió schillinges forgalmat terveznek.

Paul Gerny, a svájci központ elnökségi tagja, a cég térségünkért felelős vezetője szerint az ausztriai egyesülés fontos lépést jelent az Elbatex stratégiai céljának elérése felé vezető úton. Mi ez a cél? Bekerülni Európa öt legnagyobb elektronikai alkatrészeket forgalmazó disztribútora közé.

Világszerte a közművállalatok a térinformatika legfőbb alkalmazói. Információs rendszereik színvonalától milliós nagyvárosok szenvednek vagy virágoznak. Nincs ez másként nálunk sem.

B04313

Digitális térkép a Fővárosi Vízművek rendszeréből

Közművállalatok térinformatikai rendszere

Négy nagy budapesti szolgáltató vállalat, a Budapesti Elektromos Művek, a Fővárosi Gázművek, a Fővárosi Vízművek, valamint a Fővárosi Csatornázási Művek térinformatikai fejlesztései előrehaladott állapotban vannak, de más vállalatoknál is törekednek térinformatikai rendszerek kialakítására.

Ónálló műfajt képvisel a térinformatikán belül az utóbbi években kialakult AM/FM (Automated Mapping and Facility Management, az automatikus térképkészítés és erőforrás-gazdálkodás). A közművek speciális igényeinek megfelelően kialakított térinformatikai rendszereket AM/FM/GIS-ként emlegetik. Ilyen típusú rendszerekre van szükség a hazai közművállalatoknál is.

Ki készíti az alaptérképet?

Ahol bevezetik a számítógépes AM/FM technikát, ott nemcsak a közműhálózat műszaki nyilvántartása, adatainak kezelése emelkedik magasabb szintre. Javul a korábban kézzel végzett munka minősége is. A számítógépes rendszer lehetővé teszi és kikényszeríti a nyil-

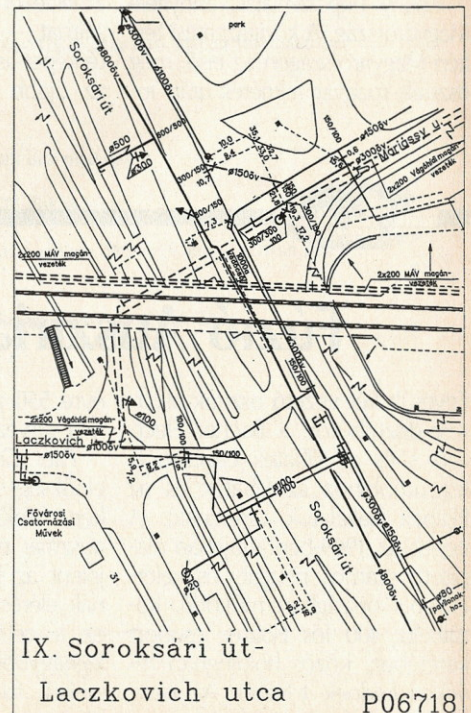
vántartások pontos, naprakész vezetését. A gépesítés sebessége olyan adatlekérdezésekre, kimutatások készítésére ad módot, amelyekre korábban manuálisan nem volt lehetőség.

Egy AM/FM rendszerhez „hadra fogható”, mindenekelőtt naprakész digitális alaptérképre van szükség. Míg a Fővárosi Vízművek felhasználta az Önkormányzat tulajdonában lévő alaptérképet, addig a Budapesti Elektromos Művek és a Fővárosi Gázművek saját alaptérképet állít elő.

Bár a beruházás mérhető megtérülése, amely az AM/FM rendszerek bevezetéséből ered, csekély, a szolgáltatóknak az a véleményük, hogy a technika meghonosítása alapvető fontosságú vállalatuk jövője szempontjából. Mik a nehezen számszerűsíthető előnyök? Minden felhasználó ugyanazt az adatforrást használja, a párhuzamos nyilvántartások megszűnnek. Hatékonyabb a hálózat-elemzés és a beruházástervezés. Az ellátás optimalizálásával csökkenthető a hálózati veszteségek. Az információk naprakész volta gyorsítja a hibajavítási munkákat.

A Budapesti Elektromos Művek és a Fővárosi Vízművek rendszerét a Geometria Térinformatikai Rendszerház, a Fővárosi Gázműveket az Arimpex-Gázművek Rt. fejleszti.

A Fővárosi Csatornázási Művek rendszerét a Pecher Software GmbH. szállította és Siemens alapokra épül.

P06718

Milyen információkat tartalmaz az áram-, a víz- és a gázszolgáltató vállalatok rendszere? A Budapesti Elektromos Művek olyan térképalapú műszaki nyilvántartó rendszert készített, amely a transzformátorok, a vezetékhálózat és a közvilágítási hálózat adatait tartalmazza, s ezzel segíti a kirendeltségek operatív üzemviteli munkáját. A Fővárosi Vízművek nyilvántartási rendszere egységes elvek szerint kezeli a hatáskörébe tartozó budapesti és agglomerációs vízhálózatot. A Fővárosi Gázművek, illetve az AGM Rt. célja első lépésben az 1:500 méretarányú közműtérkép előállítását. Ez később alkalmas lehet arra, hogy a főváros közműnyilvántartó rendszereinek alaptérképe legyen.

Hárman Intergraphfal

Mindhárom vállalat Intergraph eszközökre alapozta a fejlesztést, bár a szoftver tekintetében eltérések vannak: a Budapesti Elektromos Műveknél és a Fővárosi Vízműveknél a Microstationt, a Fővárosi Gázműveknél az MGE Frame modulját használják.

Jelentős különbség fedezhető fel az adatbevitel módja, az adatbázis szerkezete, valamint a szolgáltatási funkciók között. Az Elektromos Művek és a Vízművek adatállományát kézzel töltik fel, egy külön digitalizáló-

adatfeltöltő célprogram segítségével. A Gázműveknél egy 400×400 dpi felbontású, A/O-s Full Scale scannert használnak a raszteres adatbevitelre, ezt követően pedig az adatállományt vektorossá konvertálják.

Az adatbázis előállítását az alapadatok és a szakági adatok bevitelét jelentette, rendszertől függően 1:400 és 1:500, illetve 1:1000 méretarányú térképek alapján. Az alfabetikus szakági adatok a megfelelő adatlapokról, illetve helyszíni mérésekből származtak. A szakági adatokat a közműkirendeltségeken gyűjtötték össze.

Igy olyan adatbázis állt elő, amely az utcahálózatot, a közterületneveket, a tömböket (ezek alkotják az úgynevezett alapadatbázist) és a víz-, illetve az elektromos hálózat adatait (a szakági adatbázist) tartalmazza. A grafikus és alfanumerikus adatok ellenőrzését a hagyományos vizuális vizsgálat mellett automatikus ellenőrző szoftverek is segítették.

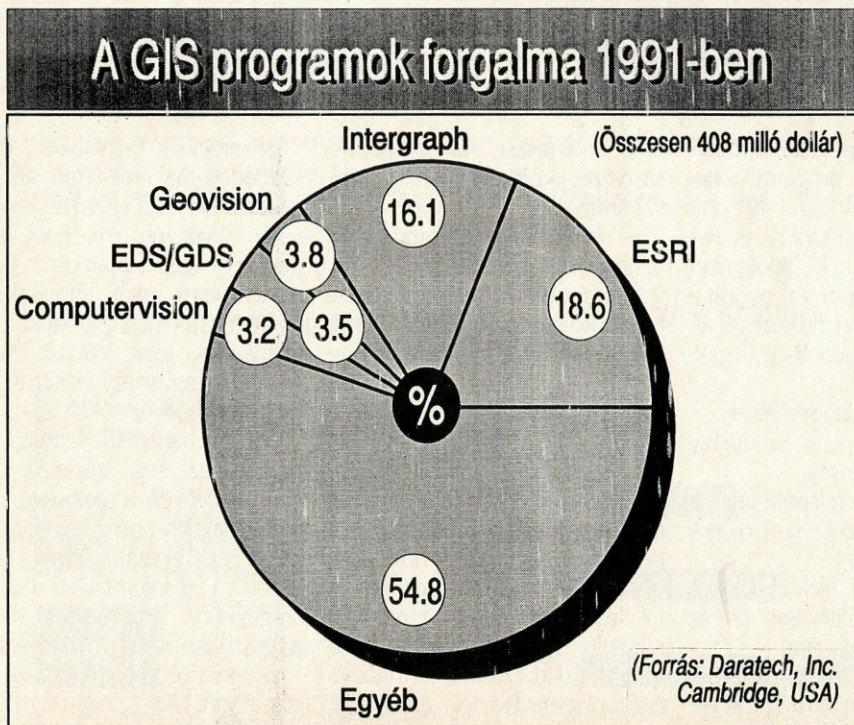
Az Elektromos Művek Kirendeltségi Információs Rendszerét (KIR) rendszerét februárban üzembe állították a vállalat egyik kirendeltségén, sőt további harminc kirendeltség információs rendszerét rendelték meg az adatfeltöltési munkákkal együtt. A Vízművek Hálózati Információs Rendszerének (HALIR) üzembe helyezési próbái a végük felé közelednek.

Szabó Szilárd

Térképgéppiac

Megjelent az amerikai Daratech cég térinformatika piaci tanulmánya, amelyhez 230 térinformatikai termékről gyűjtöt-

tek adatokat. Mint az a grafikonon is világosan látszik, továbbra is az ESRI és az Intergraph a legerősebb ebben a témában. Az előbbi 75,9 millió, az utóbbi 65,8 millió dolláros forgalmat bonyolított le 1991-ben.

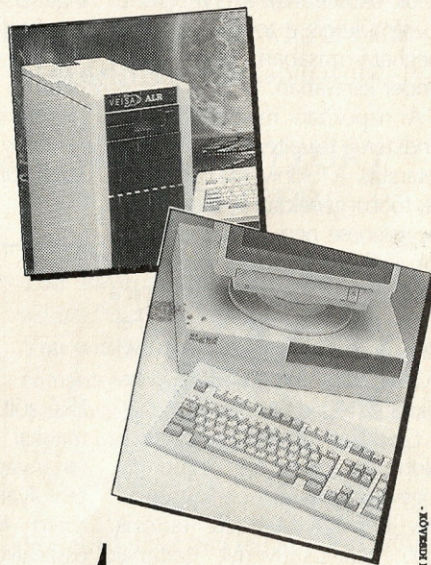

traco

*A minőséget
csak egyszer
kell megfizetni.*

INGYEN FLYER!

Minden megrendelt
ALR PowerVeisa
géphez 1 db
FLYER SX 25-ös
konfigurációt
ajándékozunk.

traco

Magyarország Kft.

1137 Budapest,
Váci út 18/ ALR III. em.
(Struktura Irodaház)
Telefon: 111-1023,
112-7490 /162, 163, 164, 165
Fax: 111-7651

A FÖLDHIVATALOK SZÁMÍTÓGÉPESÍTÉSE

Fent, lent mindenki bizakodik

A PHARE program lehetőséget adott a technikailag igencsak elmaradott honi földhivatalok számítógépesítésére. Az első, félhivatalos információk a múlt év közepétől kezdtek el csordogálni, és mára már eljutottunk odáig, hogy a hardver és az alapszoftverek szállítási jogát elnyert Olivetti hamarosan befejezi a földhivatali számítógépek telepítését. Így kilenc megye 51 körzeti hivatala juthat végre korszerű eszközökhöz.

Nem az Olivetti azonban az egyetlen olasz szereplője a projektnek. A Fiat autógyár egyik leányvállalata, a Fisia nyerte meg ugyanis a műszaki tanácsadás ellátására vonatkozó pályázatot. Ez a cég ellenőrzi a számítógépek telepítését, és ebbe a munkába hazai szakembereket is bevont. A Fisia segíti továbbá a végfelhasználók oktatásának szervezését és közreműködik a további teendők meghatározásában, egy újabb tender kiírásában.

A napokban megkezdődött a rendszerek telepítése és a helyszíni betanítás. A földhivatali szakemberek többségének az új technológia megjelenése nem kis gonddal jár. Sokuk életében először kapcsol be számítógépet. Kíváncsiak voltunk a frontvonalbéli véleményére. Felkerestünk hát egy kisvárosi földhivatalt, hogy reményeikről, gondjaikról érdeklődjünk.

Gyulavári András, a sarvasi földhivatal vezetője elmondta, hogy körzetükhöz öt község 63 ezer hektáryi területe tartozik. 2600 térképszelvényt tartanak nyilván, a telekkönyvi betétek és a tulajdoni lapok száma meghaladja a 20 ezret. Noha komoly gépük korábban nem volt, az adatok számítógépes előkészítésével már hosszabb ideje foglalkoznak. A földrészletek adatainak feldolgozása 1969 óta folyik, a MÉM-STAGEK, majd a GAK, végül a Földmérési és Távérzékelési Intézet hardverbázisán. Három évvel ezelőtt jutottak el odáig, hogy egy Commodore 64-en folytassák az adat-előkészítést. Persze a fel-

dolgozás a tulajdoni lap első oldalára, valamint a változási jegyzék vezetésére korlátozódott.

Ehhez képest óriási technikai ugrást jelent a most telepített minigépes konfiguráció: egy négy munkaállomásból, serverből és megfelelő perifériákból álló Novell hálózat. Persze teher is az új rendszer, hiszen a „hétköznapi” munka, a kártyázási igények követése mellé harmadikként az adatbetöltés gondja is a földhivataliak nyakába zúdult.

Bár még nem látszik világosan, hogy lesz-e elegendő szakember és pénz a feladat ellátására, a földhivatal vezetője mégis bizakodó. Mint mondotta, az alfanumerikus adatok feltöltésével 2–2,5 év alatt végezni tudnak, sőt 5–6 év alatt a komplett, az új felmérések adatait is tartalmazó ingatlankataszter elkészítése sem reménytelen.

Mire számíthatnak a földhivatalok a közelebbi és távolabbi jövőben? Az alkalmazói szoftvert – amely a földrészletekre vonatkozó tulajdonlapi adatokat tárol-

ja és kezeli – a Földmérési és Távérzékelési Intézet készíti el. A közeljövő feladatai közé tartozik az egy évtizede üzembe helyezett Honeywell rendszer központi adatbázisának decentralizálása és konvertálása.

Az alfanumerikus adatbázis-kezelés mellett azonban hamarosan más térinformatikai rendszerek is megjelenhetnek a földhiva-

talokban: olyanok, amelyeket a szakirodalomban LIS (Land Information System, föld/ingatlan információs rendszer) néven emlegetnek. Erre vonatkozóan az év második felében újabb versenyt felhívást bocsátanak ki, amelyben már digitális térképrekészítő és adatszolgáltató rendszerek felállítása is szerepel.

Szabó Szilárd

Térinformatika a középiskolákban

Elkészült a középiskolai térinformatikai oktatási program teljes tananyaga, amely egy 40 órás tanfolyam alapjául szolgál. A *Németh Róbert* által kidolgozott összeállítás lemezen és nyomtatott formában is rendelkezésre áll, s a következő nagyobb egységekből tevődik össze:

- földmérési alapismeretek,
- közműszakági ismeretek, vonalas létesítmények,
- terület- és településfejlesztés, valamint ezek szociológiai aspektusai,
- matematikai blokk, különös tekintettel a gráfelmélet és az optimalizálás kérdéseire,
- rendszerszervezési ismeretek, a hálózatok, eszközök, perifé-

riák ismertetése, az adatbázis-szervezés kérdései, térinformatikai szoftverek,

– térinformatikai rendszerek, az ismeretek szintézise.

Idén ősztől a szolnoki Vásárhegyi Pál Közgazdasági Szakközépiskola tanulói az elsők között ismerkedhetnek meg a térinformatika alapjaival. Az első évben ez fakultatív és szakköri keretekben történik, ennek tapasztalatai alapján aztán a következő esztendőben a térinformatika rendes tantárggyá válhat. A tantervi bővítést a nemrégiben elnyert világbanki hitel teszi lehetővé. A tanulók a Mapinfo szoftvert, valamint az Oracle adatbázis-kezelő használatában szerezhetnek jártasságot.

Nemrégiben Szolnokon megkezdődött az érdeklődő tanárok felkészítése is. Az egyhetes rendezvény súlyát növelte, hogy első, plenáris jellegű napján olyan neves szakemberek adtak átfogó képet szakterületük térinformatikai fejlesztéseiről, mint *Niklasz László* (FM), *Csalagovits István* (KTM) valamint *Paksi Gábor* (VÁTI).

Noha a budapesti Neumann János Közgazdasági Szakközépiskola nem rendelkezik a szolnokihoz hasonló világbanki pénzügyi háttérrel, mégis saját elhatározásából csatlakozott a térinformatikai oktatási programhoz. Információink szerint az iskolában fejlett a hardverbázis – így például Silicon Graphics gépük is van.

Sz. Sz.

Csillagok háborúja a műholdakért

Bár az Euroconsult cég tanulmánya szerint a műholdas távközlésben növekvő mértékben vesznek részt az európai országok (*Heti CHIP 92/17.*), a műholdgyártásban áttörhetetlennek tűnnek az amerikai cégek állásai. Az európai vállalatok kétségbesetten – és hiába – néznek megrendelők után. Az elmúlt másfél évben 27 nemzetközi polgári távközlési műhold közül csak kettőt rendeltek európai gyártótól. Mi több, az öreg kontinens televíziózásának fejlesztésére épített hat új

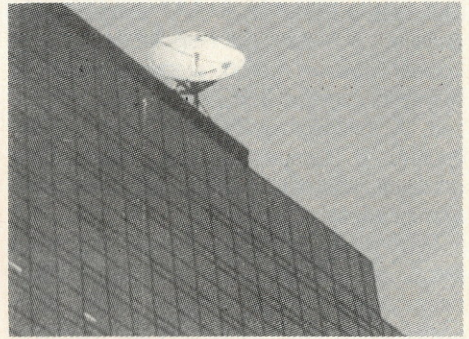
így létrejövő konglomerátum még mindig csak feleakkora lenne, mint a világ vezető távközlési műholdépítője, a General Motors leányvállalataként működő – természetesen amerikai – Hughes Aircraft.

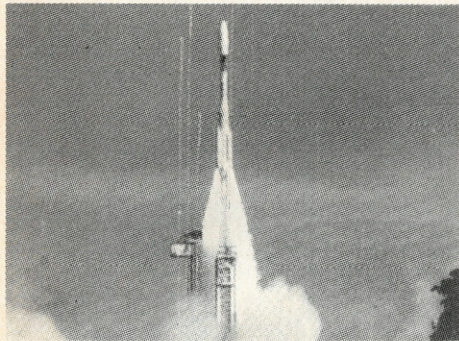
Mi sem példázza jobban a Hughes és az európai cégek viszonyát, mint hogy az Alcatel, a francia ipar büszkesége, miután sok tízmillió dollárt ölt saját VSAT technológiája kifejlesztésébe, idén az erős amerikai konkurenciára hivatkozva feladta a versenyt, s most a Hughes gyártotta VSAT eszközök forgalmazását tervezi.

Hiába, az óvilág vállalatai mögött nem áll ott a zsíros üzleteket hozó amerikai katonai költségvetés. Az Egyesült Államok légierőjének űrrendszer-osztálya évente több mint 7 milliárd dollár fölött rendelkezik, s ez az összeg a nagyhatalom űrpénztárcájának csupán negyedét teszi ki! Az összes európai ország együttvéve is csak hatodennyit fordít ilyen célokra. A tengerentúli megrendelésekhez képest csak morzsa, ha – mint azt a BA reméli – a brit védelmi minisztérium nála építteti meg a Skynet IV katonai távközlési műholdat. Lehet persze az amerikaiak alvállalkozóiként is dolgozni – az új Inmarsatokat például a GE/Astro készíti az Újvilágban, de a rádiórendszert a Matra-Marconi szállítja.

Talán több perspektívát ígér a versenytár-

sakkal való együttműködés, a „jó családokba” való beházasodás. A francia Alcatel és Aerospatiale, valamint az olasz Alenia tavaly 182 millió dollárért 49 százalékos részesedést vásárolt a harmadik legnagyobb amerikai műholdgyártóban, a Space Systems/Loralban. Őket júniusban a Dasa követte, amely 57 millió dollár fejében 12 százalékos tulajdonhányadhoz jutott. És a szövetkezés ezzel – mondják a szakértők – még messze nem ért véget...

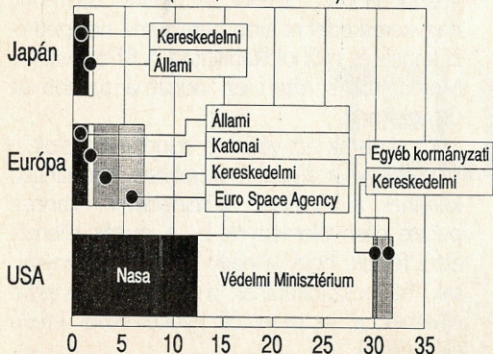
mesterséges hold egytől egyik Amerikában készül!

Mit tehetnek az európai űriparosok? Egy mással marakodnak és – jól bevált szóval – átszerveznek. A British Aerospace (BA) a közel-múltban hatszáz alkalmazottját bocsátotta el. A nehézségeket látva a Deutsche Aerospace (Dasa) bejelentette – úgy látszik, a németek bizakodók –, szívesen megvásárolná a BA műholdas részlegét. Előbb azonban a Dasának meg kell mérkőznie a Matra-Marconival, a brit GEC és a francia Matra közös vállalatával, amely szintén szemet vetett a prédára.

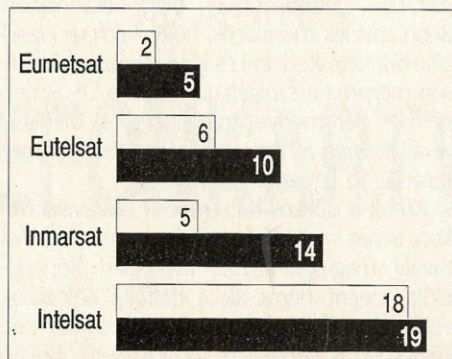
Hogy a képlet még áttekinthetlenebb legyen, a Dasa német vetélytársa, a Bosch űripari részlege (amely az ANT névre hallgat) eközben tárgyalásokat kezdett a Matra-Marconival. De még ha a nagyobb európai egység jegyében meg is születne egy BA-Matra-Marconi-ANT hármas szövetség, az

Űripari költségvetés

(1990, milliárd dollár)

Műholdak száma

(Forrás: Vega/Eurospace)

Our Company searches for remarkable people, who are able to deliver remarkable work.

SYSTEM SUPPORT ENGINEER

You have experience in professional selling.

You will be responsible for selling the company's high quality products.

You are familiar with the UNIX systems and support part of the business.

You can communicate in English.

We shall offer the independent working conditions, international thorough training and a competitive salary.

Please, submit your application with c.v. until 15.9.1992. to us.

SUMMATECH Ltd.

1037 Budapest, Körtvélyes köz 2.

Tel.: 1803-798.

Magyarország az űrtávközlésben

Működésbe lépett az a VSAT összeköttetés, amelyet a Matáv Sat-Net Kft.-je magyar kormánysszervvel kötött szerződése alapján helyezett üzembe Budapest és Bukarest között. A jövőben további VSAT kapcsolatok épülnek ki Budapest és más kelet-európai országok, valamint a volt Szovjetunió utód-államai között.

Egyre-másra születnek a megállapodások a Matáv Sat-Net Kft.-je és a nyugat-európai szolgáltatók között, az országok közötti adatátviteli igények kielégítésére. A BDP Telekommal, az ANT-vel, a Teleport Europe-pal, a France Télécommal, a Vesatellel, a British Telecommal stb. már megkötötték az együttműködési megállapodást. A Teleport Europe-pal kötött szerződés alapján helyezik üzembe azt a hálózatot, amely hat-nyolc magyarországi telephelyet köt be egy nagy európai hálózat részeként egy szállítmányozási cég adathálózatába.

Az MTI és a Matáv vegyesvállalatot szándékozik létrehozni a hazai távközlési igények kielégítésére űrtávközlő rendszerek segítségével, különös tekintettel az MTI speciális, hírügynökségi tevékenységére. Egyrészt interaktív terminálok működtetésére, másrészt broadcast adatszórásra kerülne sor. Már befejezték annak az adatátviteli mintarendszernek a telepítését, amelyet az MTI-vel közösen létesítettek, és az MTI híryanagait műholdon keresztül juttatják el az ország különböző helyein levő szerkesztőségekhez.

Várad-Szabó Mihály, a Sat-Net Kft. marketingigazgatója azt is elmondta, hogy az IBUSZ Bank már működő hálózatát – amely Budapest és Zalaegerszeg között létesít összeköttetést – egy gödöllői telephelyű állomással bővítik. Ennek kapcsán tettük fel Várad-Szabó úrnak azt a kérdést, vajon a Sat-Net is köt-e szerződést VSAT szolgáltatás nyújtására a Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztériummal.

„A Matáv, mint általános távközlési szolgáltatói jogosultsággal rendelkező vállalat, természetesen jogosult – a VSAT technológián alapuló űrtávközlési szolgáltatás nyújtá-

sán felül – arra is, hogy nyilvános kapcsolt telefonhálózatát, bérelt telefonhálózatát, a Matáv Please Kft. által üzemeltetett nyilvános és bérelt X.25-ös hálózatát, valamint a Matáv Sat-Net Kft. által üzemeltetett műholdas adatátviteli hálózatát összekapcsolja, és így egyetlen rendszerben üzemeltesse.

A Sat-Net Kft. továbbra is a Matáv Táviró

és Adatátviteli Igazgatóságával együttműködve kívánja a Matáv nevében a tevékenységét folytatni, ezért VSAT szolgáltatás nyújtására nem kíván a Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztériummal szerződést kötni az új távközlési törvény és annak végrehajtási utasítása megjelenéséig.”

Mallász Judit

Személyes számok

Míg a nyolcvanas évek távközlési szenzációja a celluláris telefon volt, a kilencvenes évtized kedvenc gyermeke a személyhez – és nem helyhez – kötött telefonszám lesz – állítják a távközlési piac elemzői. Nem kell többé otthon vagy a hivatalban rostokolnunk egy-egy fontos hívásra várva: bárhol is tartózkodunk az országban, ahol telefon van, oda a hívások is követhetnek. Elég felhívunk az „illetékes” központi számítógépet, amelynek egy speciális kód betárcsázásával adhatjuk tudtára, melyik telefonkészülék mellett tartózkodunk. Bár az ötlet körülbelül tízéves, a technológia csak mostanra tette piacéretté.

Az Egyesült Államokban – ha korlátozott körben is – már működik az új rendszer. A brit előfizetők a jövő évtől élvezhetik az új szolgáltatás áldásait, a két ottani nagy telefontársaság, a British Telecom (BT) és a Mercury ugyanis 1993-ra ígéri a „személyes számok” bevezetését. A Mercury rövidesen piacfelmérő kísérleti szolgáltatást indít, amelyért alacsony alapdíjat és ehhez járuló

előfizetési díjat kér. Mint mondják, a megrendelőnek nem kell feltétlenül egyszersmind Mercury telefon-előfizetőnek is lennie.

Egy amerikai Angliában

Úgy tűnik, nemsokára megtörik a British Telecom (BT) és a Mercury nemzetközi telefonszolgáltatási „duopóliuma” Nagy-Britanniában. Bennfentesek tudni vélik, hogy Michael Heseltine brit kereskedelmi és ipari miniszter rövidesen megadja a szolgáltatás jogát a US Sprintnek. A várományos magáncég, a távolsági hívások terén a harmadik legnagyobb telefontársaság az Egyesült Államokban.

Mi áll a döntés hátterében? A választáson ismét megerősített konzervatív kabinet tavaly megfogalmazott távközlési koncepciója szerint nemcsak a belföldi hálózatok vonatkozásában, hanem a nemzetközi távközlésben is versenyre van szükség. Nyilván jelentős súllyal esett latba, hogy a BT és a

Mercury éppen a külföldi hívásokból jutott a legnagyobb profithoz.

A cél, hogy a távközlésben is működjenek viszonteladók. Eszerint a Sprint úgymond nagykereskedelmi áron bérelhetne nemzetközi kábel- és műholdkapacitást a BT-től vagy a Mercurytól, s aztán ezt adhatná tovább az ügyfeleknek.

Optimisták azt várják a duopólium feloldásától, hogy „a díjszabások jobban összhangba kerülnek a tényleges költségekkel”. Vannak persze ellenvélemények is. A nyitás ellenzői attól félnek, hogy a nagy külföldi versenytársak, ha beszabadulnak a brit piacra, visszáélhetnek a tengerentúli gyökereikből eredő előnyökkel.

LAFOX KFT

LAFOX CORNER
SZÁMÍTÓGÉPES IRODABÚTOR

ELŐNYEI: ELÉRHETŐ ÁR, ESZTÉTIKUS KIVITEL,
HELYTAKARÉKOSSÁG, STABILITÁS,
VARIÁLHATÓSÁG

☑ **168-4702**

Kolumbusz Kristóf soha nem tudhatta meg,
hogy egy új, ismeretlen földrészt fedezett fel
1492-ben.

Tévesen mérte fel a távolságot s az időt.

Ön felfedezheti a kapcsolatteremtés egy új
módját!

Ha le akarja győzni a távolságot s az idő
fontos tényező az életében,
akkor
vásároljon

TELEFONKÁRTYÁT!

MAGYAR TÁVKÖZLÉSI RT.

Matáv tenderek – EBRD hitelből

Kovács Attilát, a Matáv Tenderiroda munkatársát az EBRD (Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank) hitelekkel finanszírozott tenderek pillanatnyi állásáról, valamint a közeljövő várható fejleményeiről kérdeztük.

– A budapesti Erzsébet központ épülete: a tenderkibocsátás időpontja augusztus 3. A tender nyílt, nem volt prekvalifikáció, bárki benyújthatja pályázatát. A beadási határidő október 12. A további várható időzítés: szerződéskötés 1992. december–1993. január; az építkezés megkezdésének legkésőbbi időpontja 1993. március; a központ szerelésének

kezdeté 1993. október; a teljes épület átadása a szerződéskötéstől számított 15 hónap múlva. A központ épülete a VII. kerületben, a Dob utcában lesz, két pince-szinttel, öt föld feletti szinttel és egy manzárd résszel, összességében 10 813 négyzetméteren. Kapacitása végkiépítésben 85 000 vonal, az első lépcsőben mintegy 63 000 vonalat adnak át a forgalomnak.

– Az Erzsébet központ előfizetői hálózatának teljes rekonstrukciójára vonatkozó tender kibocsátása augusztus végére, szeptember elejére várható. A prekvalifikációra az anyagok beadási

határideje július 10. volt. Körülbelül harmincan jelentkeztek, ezek közül választják ki azokat, akiktől részletes ajánlatot kérnek. A teljes – hagyományos, földbe fektetett rézkábelekből felépülő – hálózatnak 1994 elejére kell elkészülnie.

– Rurál tender optikai összeköttetések kiépítésére: a tenderkibocsátás várható időpontja augusztus vége, szeptember eleje. A július 10-i prekvalifikációra mintegy harmincöt cég nyújtotta be anyagát. A tendernyertes Miskolc, Debrecen, Szeged és Budapest vidékének településeit fogja optikai szálas kábelekkel összekapcsolni.

– Rurál tender mikrohullámú összeköttetések kiépítésére: a tenderkibocsátás várható időpontja ugyancsak augusztus vége, szeptember eleje. A prekvalifikációra – aminek beadási határideje július 10. volt – mintegy harmincöt cég küldte el anyagát. A mikrohullámú összeköttetéseket Kelet-Magyarországon kell kiépíteni. A pályázati anyagban a jelentkezőknek 1,5 gigahertzes előfizetői és 15 gigahertzes pont-pont közötti mikrohullámú összeköttetések megvalósítására kell ajánlatot tenniük.

M. J.

EWSD '92 : árverseny év végén

A Matáv 1992-ben üzembe helyező telefonközpontjainak 65 százaléka Siemens gyártmányú lesz. Ez összességében mintegy 200 ezer vonalat jelent. A Siemens magyarországi vegyesvállalata, a Siemens Telefongyár Kft az 1991-es szállításokban még nem vett részt, a berendezések Münchenből érkeztek. Bár még idén is Németországból jönnek az EWSD központok, van már hazai hozzáadott érték a berendezésekben. Hogyan kapcsolódik be a budapesti kft. a Siemens tevékenységébe? Mikor indul a magyarországi gyár? Kérdéseinket *Beke-Martos Gábor* vezérigazgatónak tettük fel.

„Szakembereink jelenleg a fejlesztésben, üzembe helyezésben és a már működő központok kiszolgálásában, karbantartásában vesznek részt. Magától értetődő célunk, hogy a magyar hozzáadott érték egyre növekedjék – mi az elvégzett munkával arányosan részesednénk az árbevételből.

Szervizrészlegünk – amelyben körülbelül 25 fő dolgozik – júniusban kezdte meg működését. A Siemens Austriától minden segítséget megkapunk, de folyamatosan teljesen önállóvá, »felnőtté« szerelnénk válni.

A Matávnak minél gyorsabban, minél több előfizetőt kell bekapcsolnia a hálózatba. A központokat tehát feszített ütemben kell üzembe helyezni. Ez a magyarázata annak, hogy az 1993-ra tervezett átadásokból mintegy 200 ezer vonal életre keltését előrehozták az év végére, a jövő év elejére, amiből 117 ezer vonal jut a Siemensre. Ezek a központok, a korábbiakhoz hasonlóan, Münchenből érkeznek majd, de bizonyos elemek már a budapesti gyárból kerülnek ki. Ez azt jelenti, hogy a Siemens Telefongyár Kft beszállítója lesz a müncheni gyárnak. Még nem ismeretes, hogy a többi 1993-as szállításban milyen lesz az Ericsson és a Siemens központok aránya, az árverseny még nem indult el, a Matáv várhatóan a nyár végéig kiírja a tendert. A budapesti gyárat az év őszén indítjuk be, 1993-ra körülbelül 100 ezer vonal kapacitású központ gyártására készülünk fel.

Terveink között szerepel, hogy nemcsak a központot szállítjuk le a Matávnak, hanem kulcsrakész rendszerek megvalósítására is vállalkozunk. Az első ilyen munkánk a vácihoz csatlakozó veresegyházi központ telepítése lesz. S mivel nem csak a Matávnak van-

nak Magyarországon hálózatai, más megrendelővel is tárgyalunk. Elképzelhető, hogy részt veszünk a MÁV rendszerének, főként hálózati elemeinek szállításában.”

A Siemens Telefongyár Kft létszáma jelenleg körülbelül 1100 fő. Ez a jövőben számottevően nem csökken már, szerkezete azonban változni fog. 1993 végén, 1994 elején megszűnik a meglévő technológiákkal folyó, hagyományos gyártás. Csökken tehát a közvetlen termelés létszámigé-

nye, a szellemi munka viszont újabb erőforrásokat követel. Egyre erősödik a kft. szoftverüzletága. A mostani 26 fős gárda létszáma – a piacbővülés ütemétől függően – nőni fog. A szoftveresek tevékenysége jelenleg kétirányú: részben a Siemens saját megrendeléseire dolgoznak, részben a magyar piac telekommunikációs, valamint komplex adat- és hírközlő rendszereinek felhasználóorientált szoftverigényeit elégítik ki.

Mallás Judit

1992-re tervezett EWSD telefonközpontok

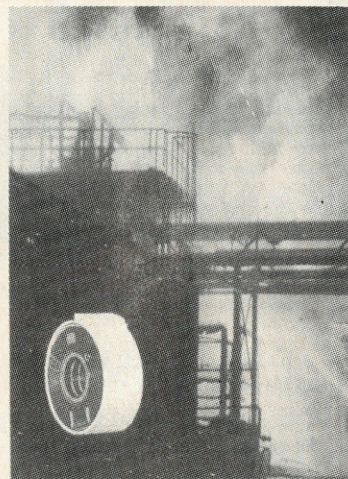
Központ helye	Előfizetői állomáskapacitás
Nagykőrös*	4 000
Albertirsa*	1 000
Vác	4 000
Miskolc	2 000
Szeged	30 000
Kecskemét	10 240
Békéscsaba	12 480
Budapest Erzsébet**	54 000
István + két kihelyezett	36 000
Debrecen	20 000
Szolnok	6 000
Nagykanizsa	24 088
Keszthely	11 560
Győr**	22 240

* 1991–92., ** 1992–93

Akárcsak a zürichi páncéltér...

TŰZBIZTOS SZEKRENYEK I.

Mágneses adathordozók tárolására alkalmas tűzbiztos szekrényeknek azokat az eszközöket nevezzük, amelyek a bevizsgáló laboratóriumokban végzett tesztek eredményei alapján eleget tesznek a – ma még országonként érvényes szabványokban, előírásokban meghatározott, az adott ország szakbiztosítóival egyeztetett – követelményeknek. A bevizsgálás alatt a szekrények belsejének hőmérsékletét, relatív páratartalmát és az adathordozók mágneses tulajdonságait mérik, s ezen értékek alapján különböző tűzbiztonsági kategóriákba sorolják azokat. A biztosítók a vizsgálati jegyzőkönyvek és a szakértői vélemények alapján döntenek arról, hogy az ilyen széfekben elhelyezett adathordozókon tárolt, elsősorban archivált adatokra kötnék-e biztosítást, s ha igen, mekkora a kockázatvállalás mértéke. Amíg a mágnesszalagok és a merevlemezek az alacsonyabb besorolási osztályba tartozó szekrényekben is biztonságban vannak, tűzvész esetén a hajlékonylemezek és a mikrofilmek csak a legszigorúbb követelményeknek eleget tevő berendezésekben tárolva őrzik meg a rajtuk tárolt információt. Kétrészes összeállításunk az adatok tűz elleni védelmének nálunk még mostohagyerekként kezelt kérdésével foglalkozik.

„Hatalmas füstfelhő jelzi a piros ördög pusztításának helyét. Megindul a mentési munka. Az üzem tulajdonosai, vezetői és a biztosító szakemberei közösen végzik a kárfelmérést. Még vörösen izzik a széfek fala, amikor daruval kiemelik őket a romok közül. Az üzem biztonsági vezetője izgatottan vizsgálja a múlt hónapban vásárolt tűzbiztos szekrényeket. Megkönnyebbül, amikor meg látja, hogy a bennük tárolt adathordozók sértetlenek. A szekrények adatai is jegyzőkönyvbe kerülnek, a biztosító által kifizetendő összeg megállapításánál szükség lesz rájuk. Az üzem újraindításához elengedhetetlen gyártási dokumentáció és információs adattár nem lett a tűz martaléka.”

Hogy ez az újságcikk nem a magyar sajtóban jelent meg, az elsősorban onnan tudható, hogy az ilyen tűzbiztos eszközöket forgalmazó cégek adatai szerint igen kevés hazai cég lenne képes hasonló eset után a „megmentett adatok birtokában” újraindulni. Ennek az az oka, hogy az adathordozók tárolására alkalmas tűzbiztos szekrényeket – elsősorban a kereslet hiányában – csak néhány hónapja, maximum egy éve forgalmazzák hazánkban (1992 márciusában kértek először

minősítést hazánkban tűzbiztos adattároló szekrényre).

Az ezzel foglalkozó cégek indíttatása különböző volt. Egyesek banktechnikával, mások biztonságtechnikával foglalkoznak, így vették fel kínálatukba ezen eszközöket, de akadnak, akik elsősorban mágneses adathordozókat forgalmaznak, s a már meglévő ügyfeleiknek kínálják az azok tárolására alkalmas tűzbiztos szekrényeket. Közülük többen még csak a piacfelmérésnél tartanak, így nagyobb tételszámú eladásról nem számolhatnak be, sőt kérdéseinkre még forintban megadott árral sem szolgálhattak.

Eladhatósági index

Am a táblázatban az árakat nemcsak a fentiek miatt nem tüntettük fel. Nem szeretnénk ugyanis, ha az érdeklődőket az ár motiválná. Ezekre az eszközökre többszörösen igaz – hiszen használatukkal szinte pótolhatatlan értékek védhetők meg –, hogy csak minőségi terméket szabad venni, különben az ablakon dobja ki pénzét a kedves vásárló! Ennek alátámasztására a biztosítók közreműködésével (éppúgy, mint a

páncélszekrényeknél) meg lehetne állapítani az eszközök eladhatósági indexét, amely a terméknek a biztosítók által meghatározott kockázatviselési értékhatára és a termék árának a hányadosa. További támpont lehet vásárlásnál a hasznos térfogat/ár hányados (annál kedvezőbb, minél nagyobb), és persze a biztonságra vonatkozó adatok.

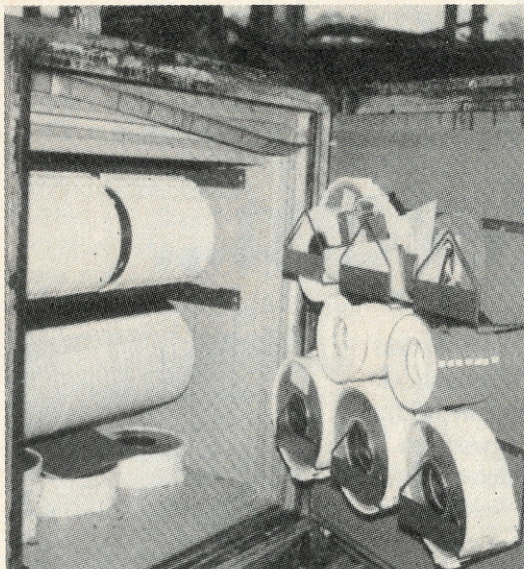
Összeállításunkban ismertetjük a tűzbiztos szekrényekre vonatkozó szabványokat és a bevizsgálási módszereket, hogy a jelenlegi vagy potenciális felhasználók érzékelték, mit kapnak az első hallásra néha kissé borsosnak tűnő árért (14 000–500 000 forint fiókok, szekrények esetében; 10 000 márka/m² a tűzbiztos szobákra vonatkozó – cikkünk születése idején még csak márkában meghatározott – árért; a tűzbiztos konténerek ára 27 000 és 47 000 márka között mozog Németországban, valószínű, hogy nálunk 1 millió forint fölötti áron kerülnek majd forgalomba).

Szót ejtünk arról, „merre tart Európa” a szabványok tekintetében. Közöljük az eszközök főbb fizikai paramétereit, s útmutató adunk a táblázat(ok)ban szereplő adatok „értelmezéséhez”. Ismertetjük a Mabisz (Magyar Biztosítók Szövetsége) véleményét a té-

máról, hiszen ez sem lehet közömbös azoknak, akik még csak most fontolgatják ilyen berendezések vásárlását.

Nálunk miért nem kell?

Vajon hazánkban miért nem fordítanak a felhasználók több figyelmet adataik archiválására és archivált adataik biztonságos tárolására? Egyrészt, mert manapság kevés vállalat rendelkezik a bizalmas üzleti információkra vonatkozó szabályokkal, szabályzókkal, másrészt, mert az adathordozókon tárolt információk mennyisége sem akkora – kivéve a bankok, biztosítók, adatnyilvántartást végző állami szervek (APEH, ÁVÜ stb.) –, hogy kár esetén azt ne lehetne néhány napos túlmunkával pótolni anélkül, hogy a kiesés nagyobb veszteséget okozna. Magyarországon még nem terjedtek el a termelés- és ügyvitel-irányítási rendszerek, amelyek leállása esetén, ha nincsenek kéznél az „élesztéshez” szükséges adatok, szinte felmérhetetlen kár keletkezhet. Külföldön az ilyen rendszereket használó vállalatok köréből kerül ki a biztonságot nyújtó eszközöket

Tűz után is sértetlenül...

...pedig így pusztítottak a lángok

mázó cégek nem is igen ismerik a tűzbiztos trezorokat, az általuk nyújtott védelem fokát, s így nem is keresik azokat.

Készül a védelmi szabvány

A tűzbiztos eszközök a biztonsági rendszereknek (elektronikai jelzőrendszer, riasztórendszer, adatvédelem, személyvédelem stb.) csak egy kis részét képezik és nem különíthetők el azoktól. Még dolgoznak az Európai Gazdasági Közösség tagállamaira – s így szinte egész Európára (illetve az „Európa felé igyekvő országokra” is) kiterjedő – szabványrendszeren. Ezt a jelenleg az egyes országokban érvényben lévő követelményrendszerek és azoknak különböző megjelenési formái, például pontozás, betűjelzés, számjelzés stb. alapján dolgozzák ki, érvénybe lépésének idejéig egyes szakemberek 1993. január 1-jére, mások 1994. január 1-jére teszik. Legalább ekkora „pontossággal” határozható meg az is, vajon a korábban minősített berendezések megkapják-e újrabizsgálás nélkül az új normatíva szerinti besorolásukat. Ez utóbbi célszerűnek látszik, mivel a berendezések vizsgálata igen költséges.

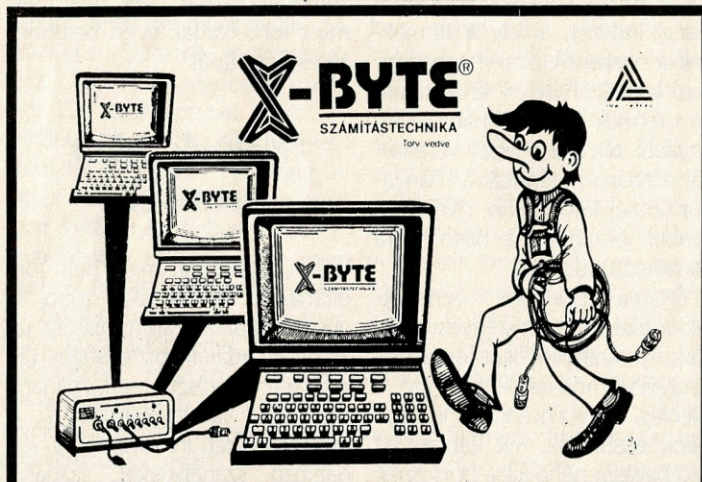
(így a tűzbiztos szekrényeket) vásárlók többsége.

Mivel ezek az eszközök nem olcsók, ekkora kiadást jelenleg igen kevesen engedhetnek meg maguknak. A felhasználók nem érzik értékes adataik „súlyát”, ennek

megfelelő a biztosítási kedv is körükben, így elkerülik azt a „kényszerhelyzetet”, hogy a biztosítás megkötésekor megkövetelt fenti eszközöket megvásárolják. A Mabisz véleménye szerint a biztosítók – mivel nagy részük külföldi érde-

keltségű – felkészültek ilyen típusú biztosítások kötésére, azonban az érdeklődés igen csekély. Nem emeli a vásárlási kedvet az sem, hogy a potenciális vásárlók ritkán hallanak azokról a tüzesetekről, amelyek komoly veszteséget okoztak cégeknek, pedig ilyenek előfordulnak – mivel ez ellen sem igen védekeznek – elsősorban villámkár következtében. Sajnos ezt adatokkal mi sem tudjuk alátámasztani (a tűzoltóság nem tudta ezeket rendelkezésünkre bocsátani).

A számítástechnikát alkal-

KAPCSOLÓDJON A JÖVŐHÖZ!

SZÁMÍTÓGÉP-HÁLÓZATOK

MILYEN TÍPUSÚ HÁLÓZAT SZÜKSÉGES ÖNNEK?

ARCNET, ETHERNET, RS 232,
IBM CABLING SYSTEM, AT&T
SYSTEMAX, NOVELL HÁLÓZAT, ÜVEGSZÁL?

JÖJJÖN EL HOZZÁNK!

1138 Budapest, Népfürdő u. 17/e. Tel.: 173-1329 Fax: 173-1530
Kávé és üdítő mellett segítünk a választásban.

CSÖKKENTETT ÁRAK, VÁLTOZATLAN MINŐSÉG!

A biztosítók kérdeznak

A biztosító először a körülményeket vizsgálja, vagyis, hogy az általunk biztosítani kívánt helyen egyáltalán bekövetkezh-e tűzkár, s ha igen, az milyen mértékű lehet. Például ha egy benzinkút közvetlen közelében álló helyiségben vannak az adataink, még tűzbiztos szekrényben történő tárolás mellett sem fogunk tudni rájuk tűzbiztosítást kötni. A tűzkár bekövetkezésének valószínűsége viszont már csökkenthető a biztonságtechnikai eszközök alkalmazásával. Ezért írják elő például értékhordozó vagyontárgyak biztosítása esetén tűzbiztos szekrények alkalmazását, ezzel csökkentve a tűzkár bekövetkezésének valószínűségét.

A kérdés most már az, vajon érték-e az adathordozón tárolt információ, s ha igen, mekkora. A Mabisz – a biztosítási kedv alapján – úgy gondolja, hogy a cégek nem érzik még értéknek a tárolt adatokat, illetve, mint ahogy már korábban is írtuk, nem akkora azok mennyisége, hogy nagy gondot okozna esetleges pótlásuk. Ennek ellenére akad már biztosító (és ügyfél is), amely a Mabisz által bevizsgált szekrényekben tárolt adatokra biztosítást köt, sőt a tűzbiztos szobákban elhelyezett adatokra kötött biztosítás esetén még engedményt is ad. A tárolt információ értékét – mivel azt valójában csak az ügyfél tudja – bemondás alapján fogadják el.

Biztonsági fokozatok

Milyen biztonsági fokozatok (betörésvédelem) és minőségi kategóriák (tűzvédelem) léteznek 1992-ben? A tűzbiztos adattároló szekrényekkel kapcsolatban a legtöbb és legpontosabb információ a német szabvány szerinti besorolásról áll rendelkezésünkre.

Biztonsági fokozatok betörésvédelmi szempontból

A – Egyfalú acélsekrény
B – Duplafalú acélsekrény
C I, C II – Acélsekrények definiált és tesztelt betörésvédelemmel

D10 – Páncél pénzesszekrények Minőségi kategóriák tűzvédelmi szempontból

S60P – Tűzbiztos adattároló acélsekrények nem mágneses adathordozók (papír) számára. Tűzállósági idő: 60 perc.

S120P – Tűzbiztos adattároló acélsekrények nem mágneses adathordozók (papír) számára. Tűzállósági idő: 120 perc.

S60D – Tűzbiztos adattároló szekrények mágneses adathordozók számára (hajlékony mágneslemez kivételével). Tűzállósági idő: 60 perc.

S120D – Tűzbiztos adattároló szekrények mágneses adathordozók számára (hajlékony mágneslemez kivételével). Tűzállósági idő: 120 perc.

S60DIS – Tűzbiztos adattároló szekrények hajlékony mágneslemez számára (is). Tűzállósági idő: 60 perc.

S120DIS – Tűzbiztos adattároló szekrények hajlékony mágneslemez számára (is). Tűzállósági idő: 120 perc.

A bevizsgálásokat többnyire a

gyártó cég országában végzik, az ottani biztosítók által elfogadott szempontok (tehát az adott ország területén érvényes szabványok) alapján. Vannak azonban olyan gyártók (mint a finn KASO cég), amelyek jelenleg, amikor még nincs egységesen elfogadott normatíva, a német területen értékesíteni óhajtott termékeiket az ott érvényes (VDMA) szabvány szerint is bevizsgálztatják. Hazánkban elfogadják a kinti bevizsgálások eredményeit; a Mabisz által felkért szakértők az erről szóló jegyzőkönyvek áttanulmányozása, az eszköz megtekintése és a nem laboratóriumi körülményeket igénylő – a hazai (kárfelmérési statisztikákból adódó) sajátosságok miatt szükséges – vizsgálatok elvégzése után kiadják a minősítési jegyzőkönyvet.

És különben milyen vizsgálatoknak vetik alá ezeket az eszközöket (a német VDMA 24991 biztonsági szabvány szerint RAL-RG 626/7 biztonsági kategória kielégítéséhez)? A szabványban szereplő vizsgálat pontos leírásától itt most eltekintünk, csak nagyjából szeretnénk ismertetni, mit kell kibíniuk ezeknek a berendezéseknek, hogy a bennük tárolt adathordozók tűz esetén is megőrizzék a rájuk bízott információt.

1. Tűzállósági vizsgálat: a vizsgált eszközt (attól függően, milyen kategóriába akarják soroltni) 60 vagy 120 percig lángokba helyezik. Ez idő alatt a belsejében lévő hőmérséklet nem haladhatja meg a DIN 4102 (2. rész)-ben előírt hőfokot, illetve páratartalmat (papír esetén 170 °C, mágnesszalag,

NJL

IPARI SZOLGÁLTATÓ ÉS KERESKEDELMI KFT

A páncélkazettától a data safe-ig

a LIPS cég

teljes termékskálája megtalálható

LIPS

SAFE S

Kínálatunkban szerepel még:

GLORY bankjegy- és érmeszámlálók,

a pénzkezeléshez szükséges berendezések

teljes áruskálája,

a postai feldolgozást segítő gépek

széles választéka

a FRANCO TYP-POSTALIA-tól

Várjuk szakmai érdeklődését és árajánlatkérését!

PÉNZ – BIZTONSÁG – MEGBÍZHATÓSÁG

az **NJL** KFT-től

1115 Budapest, Bartók Béla út 117-121
Telefon: 181-2955, fax: 161-2671

Információs szám: 202

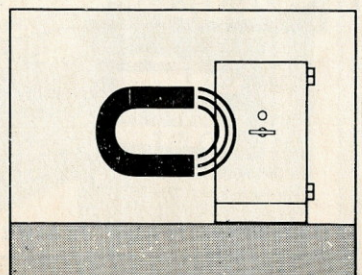
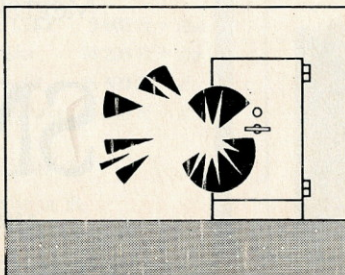
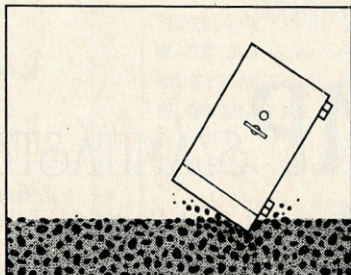
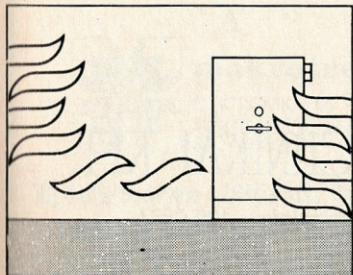
merevlemez esetén 70 °C, hajlékony mágneslemez esetében 50 °C, 85 százalék relatív páratartalom). A teszt folyamán műszeresen ellenőrzik a belső hőmérséklet és a páratartalom alakulását. Lehűlés után kinyitják a széfet és megvizsgálják az adathordozók tartalmát. Azok a szekrények felelnek meg a követelményeknek, amelyek paramétereit a megadott értékhatáron belül maradnak és a mágneses hordozókon tárolt információk a vizsgálat alatt nem sérülnek meg.

2. Hőlökes- és ejtővizsgálat: a szabványban meghatározott módon felmelegített és hőlökeseknek kített testet 9,15 m (körülbelül három emelet) magasságból, ka-

vicsból vagy kötőmelékből készített „ágyra” ejtik, majd újból – szintén a szabványban előírt – „hőkezelésnek” vetik alá. A belső hőmérsékletre, a páratartalom alakulására és az adatok ellenőrzésére az 1. pontban leírtak érvényesek.

3. Robbantási vizsgálat: 400 gramm PET/NB robbanóanyaggal és acélgolyós lövedékkel végzik. Ha a széf az előírásnak megfelel, a vizsgálat után az adathordozókon tárolt információk sértetlenül maradnak.

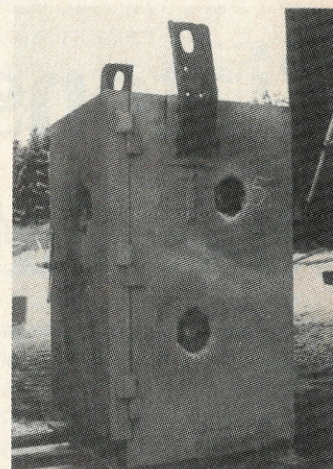
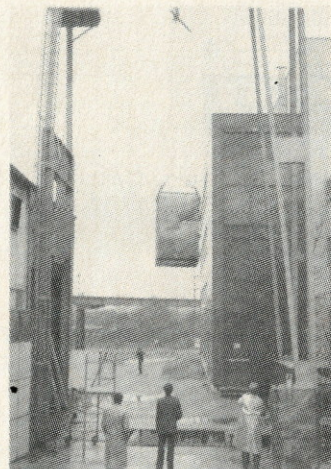
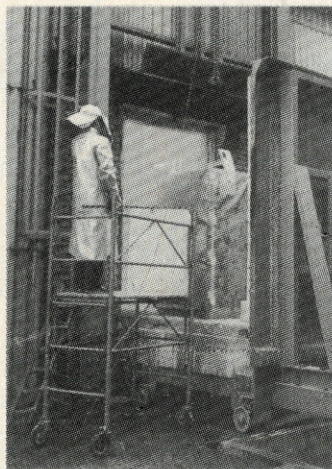
E vizsgálatok országonként – az adott országra érvényes szabványokhoz igazodva – kismértékben eltérhetnek egymástól. Elvégzésük után a berendezésre

érvényes biztonsági fokozatról embléma tanúskodik.

Ezekon kívül a tűzbiztos szekrények némelyike védelmet nyújt mágneses hatással szemben (Faraday-kalitka), agresszív korróziót okozó (így PVC égésekor felszabaduló) gázok, betörés és víz, illetve vízgőz ellen. (Táblázatunkban minden olyan szekrény esetén, ahol a forgalmazó feltüntette, megadtuk a szekrények által nyújtott védelmeket.)

Nézzünk néhány példát a szabványos kialakításra! A szekrényben több, egymástól acéldobozzal elválasztott hőszigetelő réteg található, melyek száma meghatározó lehet a tűzpróba alatti belső hőmérséklet szempontjából. A szekrényajtók becsukódáskor, anélkül hogy külön bezárnák, hermetikusan záródnak (kényszerzárás), biztosítva a tűz esetén érvényes, szabvány szerinti védelmet. Ennél még biztonságosabbak a füstérzékelő vagy tűzjelző elektronikával ellátott berendezések, amelyek veszély esetén emberi beavatkozás nélkül is

Tűzoltósági (balra), hőlékés- és ejtővizsgálat (középen), valamint robbantási vizsgálat Németországban

a szabványokban előírt módon záródnak. Szintén a nyílászárók speciális kialakítása – nevezetesen hő hatására felpuffadó hőszigetelő réteg – biztosítja a szekrényekben tárolt adathordozók gőzök, gázok elleni védelmét.

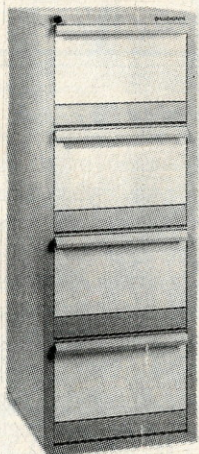
Tovább növelhető a biztonság a tűzbiztos szekrények elektro-

nikus tűzjelző vagy füstérzékelő rendszerrel felszerelt helyiségben való elhelyezésével. De lehet növelni úgy is, hogy a számítógépeket helyezik el tűzbiztos konténerekben, s így nemcsak tűz, víz, gázok, mágneses behatások ellen védik, hanem jogtalan behatolás vagy szabotázs ellen is. A konténernek a bennük tárolt hardverek

biztonságos üzemeltetéséhez méretezett klímaberendezéssel és kábelköteg-védelemmel vannak ellátva (ilyenek a Lampertz-konténernek). Hálózatok kiépítésére is alkalmas, modul egységekből összeállítható biztonsági konténernek is léteznek.

Összeállításunkat készítette: Fekete Gizella

NEMCSAK A PÉNZ ÉRTÉK, HANEM AZ ADAT IS!

Páncélszekrény adathordozókhoz

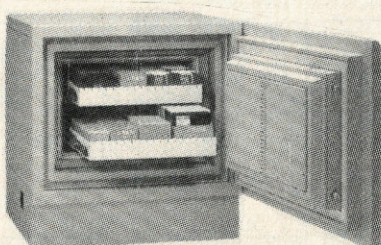
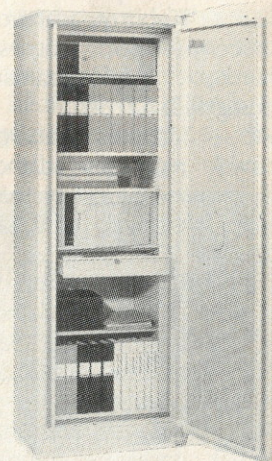
- ötféle méret 44 litertől 521 literig
- belső berendezése egyedileg alakítható
- speciális zárátállítási lehetőséggel
- 1993. évi európai szabványnak megfelel

Javasoljuk,

mágneses adathordozóit speciális tűzbiztos páncélszekrénybe, fontosabb iratait pedig több fiókos tűzbiztos irattároló szekrénybe helyezze el.

Irat- és dokumentumtároló

- háromféle méret
- belső berendezése egyedileg alakítható
- kétféle kiserelésben (széf és fiókos kivitel)

Megtekinthető:

SMP SZÁMÍTÁSTECHNIKAI KFT.

1139 Budapest, Fiastyúk utca 71. Telefon/telefax: 129-0867

Merevlemezek, mágnesszalagok, streamer- és IBM kazetták tárolására alkalmas tűzbiztos szekrények fizikai paramétereit

Tűzállósági idő: 60 perc

Gyártó (ország)	Termék	Külső méret (mm×mm×mm) ¹	Belső méret (mm×mm×mm) ¹	Tömeg (kg)	Úrtartalom (l)	Megengedett belső hőmérséklet (°C)	Megengedett belső relatív páratartalom (százalék)
BUMIL Safe (Korea)	Safe Guard BCSD 110	1100×765×778	700×470×420	430	138	60	n. a.
	Safe Guard BCSD 165	1645×873×778	1240×570×420	520	297	60	n. a.
	Safe Guard 182	1813×1143×778	1410×835×420	700	494	60	n. a.
Chubb Lips (Nagy-Britannia)	Data 7500	2012×1512×782	1682×1218×439	1172	900	75	< 85
DeRaaf (Hollandia)	DX-100	372×484×420	150×290×161	60	7	65	n. a.
	DX-110	512×344×420	290×150×161	60	7	65	n. a.
	DX-120	518×422×558	303×230×315	90	22	65	n. a.
	DX-130	665×463×568	381×225×250	130	21,5	65	n. a.
	DX-150	935×590×634	586×326×250	250	48	65	n. a.
	DX-200	1038×770×880	689×514×500	350	177	65	n. a.
	DX-300	1495×834×927	1100×514×500	560	282	65	n. a.
	DX-500	1485×1290×857	1100×974×425	950	455	65	n. a.
	DX-600	1815×1290×857	1430×974×425	1050	591	65	n. a.
Lampertz (Németország)	Data-Safe II S	1980×1610×850	1610×1214×458	912	895	68,5 ²	40
SAGERER (Németország)	DS 320	2118×1628×884	1625×1277×460	1110	962	38	< 85

¹ Magasság, szélesség, mélység.² Tűzellenállás-vizsgálat alatt.
Merevlemezek, mágnesszalagok, streamer- és IBM kazetták tárolására alkalmas tűzbiztos szekrények biztonsági osztályba sorolásával kapcsolatos adatok

Gyártó (ország)	Termék	Biztonsági fokozat/ szabvány	Magyarországi minősítés ideje (várható ideje)	Károk elleni védelem						Forgalmazó	Megjegyzés
				Tűz	Robbanás	Mágnes	Gázok	Betörés	Víz		
BUMIL Safe (Korea)	Safe Guard BCSD 110, BCSD 165, BCSD 182	NT FIRE 017	1992. II. félév	igen	igen	igen	igen	igen	igen	MÚÁRT (111-5800/169)	5 év garancia. Szervizszolgáltatás.
Chubb Lips (Nagy-Britannia)	Data 7500	RAL-RG 626/7	1992	igen	igen	igen	igen	igen	igen	NJL Kft. (181-2955)	1 év garancia. Szervizszolgáltatás.
		VDMA 24991 S60D									
DeRaaf (Hollandia)	DX-100, 110, 120, 130, 150, 200, 300, 500, 600	UL	1992. IX. hó	igen	igen	igen	igen	igen	igen	SciTel Kft. (201-8535)	1 év garancia. Szervizellátás van.
Lampertz (Németország)	Dat-Safe II S	RAL-RG 626/7	1992	igen	igen	igen	igen	igen	igen	I.M.Co GmbH	Garancia. Szervizellátás van.
		VDMA 24991 S60D									
SAGERER (Németország)	DS 320	RAL-RG 626/7	n. a.	igen	igen	igen	igen	igen	igen	Corwell Kft. (163-0116)	n. a.
		VDMA 24991 S60D									

KÖZELEBB VÁSÁRLÓINKHOZ

A

makrotrend

ELEKTRONIKAI ÉS SZÁMÍTÁSTECHNIKAI SZÖVETKEZET

Új telephelyre költözött. Címünk :

1143 BUDAPEST, Hungária krt. 65-67. TEL: 183-4356

SZERVIZTÁSKÁK

BELZER 2010L keskeny üres táska	9 600 Ft + áfa
BELZER 2010L széles üres táska	14 200 Ft + áfa
BELZER 2010CF általános készlet	46 500 Ft + áfa
BELZER 2012CF elektronikai készlet	64 500 Ft + áfa

C+F Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.

1134 Budapest, Angyalföldi út 38.

Tel.: 140-8476. Tel./fax: 140-8456

AUVA - Notebook

SZENZÁCIÓ

- 386 SX
- 4 Mbyte RAM
- 20 Mhz
- 60 Mbyte winchester
- VGA felbontású LCD

~~179.000~~

140.000

+ ÁFA

Makrotrend • 1143 BUDAPEST, Hungária krt. 65-67. TEL: 183-4356

Hajlékony mágneslemezek tárolására (is) alkalmas tűzbiztos szekrények fizikai paramétere
Tűzállósági idő: 60 perc

Gyártó (ország)	Termék	Külső méret (mm×mm×mm) ¹	Belső méret (mm×mm×mm) ¹	Tömeg (kg)	Úrtartalom (l)	Megengedett belső hőmérséklet (°C)	Megengedett relatív páratartalom (százalék)
ADOLPHS (Németország)	AFD 85-CF1	700×560×780	400×300×470	305	56	30	< 85
BIKEL Metalon Kft. (Szlovén-magyar)	PRIMAT DIS 60/150	990×830×830	610×510×450	500	150	30	< 85
BurgWächter (Németország)	SafeDis 420S	710×390×460	390×290×460	221	52	< 55	< 85
KASO (Finnország)	Floppy box 4010	330×330×330	180×180×180	28,5	5,83	< 52	53
Lampertz (Németország)	Dis-Data-Safe S100	710×560×720	390×290×460	221	52	52-54	< 85
SAGERER (Németország)	90S60DIS	659×511×651	388×280×433	140	47	38	< 85

Tűzállósági idő: 120 perc

ADOLPHS (Németország)	AFD 300-C1F	765×830×830 ²	400×500×470 ²	490	93 ²	30 ²	< 85
	AFD 400-C2F			550			
	AFD 305-C1F	1085×830×830 ²	600×500×470 ²	615	141 ²	30 ²	< 85
	AFD 405-C2F			685			
	AFD 315-C1F	1315×830×830 ²	830×500×470 ²	740	195 ²	302	< 85
	AFD 415-C2F			795			
	AFD 320-C1F	1885×830×830 ²	1400×500×470 ²	1020	329 ²	30 ²	< 85
	AFD 420-C2F			1110			
	AFD 330-C1F	1315×1200×830 ²	830×870×470 ²	1010	339 ²	30 ²	< 85
	AFD 430-C2F			1090			
	AFD 335-C1F	1885×1200×830 ²	1400×870×470 ²	1340	572 ²	30 ²	< 85
	AFD 435-C2F			1490			
BurgWächter (Németország)	SafeDis 430E	730×825×825	315×446×465	416	65	< 52	< 85
	SafeDis 431E	1050×825×825	580×446×465	543	120	< 52	< 85
	SafeDis 432E	1320×825×825	850×446×465	651	176	< 52	< 85
	SafeDis 433E	1855×836×856	138×446×465	1050	286	< 52	< 85
	SafeDis 434E	1320×1235×825	850×850×465	920	336	< 52	< 85
	SafeDis 435E	1850×1235×825	1380×850×465	1241	545	< 52	< 85
Chubb (Nagy-Britannia)	Data Cabinet Size A	937×847×711	600×573×455	270	156	52	< 85
	Data Cabinet Size 1	1424×742×883	1086×448×483	650	234	52	< 85
	Data Cabinet Size 2	1930×742×883	1592×448×483	650	344	52	< 85
Chubb Lips (Nagy-Britannia)	CS 282	1417×833×729	1082×573×448	560	290	52	< 85
	CS 283	1417×1081×729	1082×821×448	655 ³	412	52	< 85
	CS 284	1927×1081×729	1592×821×448	870 ⁴	606	52	< 85
KASO (Finnország)	Floppy Disk Drawer DS 4090	585×570×770	235×250×450	170	26	49	49
	4200	965×745×720	560×465×420	320	109	29	49
	4300	1155×745×720	750×465×420	380	16	49	49
	4400	1535×745×720	1130×465×420	490	221	n. a.	49
Lampertz (Németország)	Dis-Data-Safe S1	730×825×825	315×446×465	416	65	44-50	< 85
	Dis-Data-Safe S2	1050×825×825	580×446×465	543	120	43-44	< 85
	Dis-Data-Safe S3	1320×825×825	850×446×465	651	176	41-44	< 85
	Dis-Data-Safe S4	1320×1235×825	850×850×465	920	336	38-40	< 85
	Dis-Data-Safe S5	1850×1235×825	1380×850×465	1241	545	40,6-41	< 85
LM Elec. (Ausztria)	DSK 10	732×644×765	403×365×455	310	58	30	< 85
	DSK 20	857×779×765	513×500×465	408	119	30	< 85
	DSK 30	1647×779×765	1203×600×465	761	300	30	< 85
	DSK 40	1757×1136×765	1403×857×465	979	558	30	< 85
ROSENGREN Skandinavia AB (Svédország)	RCC-2 Data Safe	1780×1230×740	1350×930×415	760	521	41	< 85
	RCC-4 Data Safe	1130×780×740	700×490×415	330	142	44	< 85
	RCC-6 Data Safe	745×780×615	315×490×290	220	44	43	< 85
SAGERER (Németország)	DT 100	1330×850×850	850×500×425	750	181	28	33

¹ Magasság, szélesség, mélység.

² Mindkét kivételre igaz.

³ 825 kg/m² terhelhetőségű alapra helyezhető.

⁴ 1105 kg/m² terhelhetőségű alapra helyezhető.

**Hajlékony mágneslemezek tárolására (is) alkalmas tűzbiztos szekrények
biztonsági osztályba sorolásával kapcsolatos adatok**

Gyártó (ország)	Termék	Biztonsági fokozat/szabvány	Magyarországi minősítés ideje (várható ideje)	Károk elleni védelem						Forgalmazó	Megjegyzés
				Tűz	Robbanás	Mágnes	Gázok	Betörés	Víz		
ADOLPHS (Németország)	AFD 85-C1F	RAL RG-626/7	folymatban	igen	igen	igen	igen	igen	igen	Banktrade Kft. (163-3299) ²	Zárszerkezetre és a szekrényre 10 év garancia. Szervizszolgáltatás.
		VDMA 24991 S60DIS/VDMA 24990 C1F								Corwell Kft. (163-0116)	n. a.
	AFD 300-C1F–AFD 335-1F	RAL RG-626/7	folymatban	igen	igen	igen	igen	igen	igen	Banktrade Kft.	Zárszerkezetre és a szekrényre 10 év garancia. Szervizszolgáltatás.
		VDMA 24991 S120DIS/VDMA A 24990 C1F									
	AFD 400-C2F–AFD 435-C2F	RAL-RG 626/7	folymatban	igen	igen	igen	igen	igen	igen		
		VDMA 24991 S120DIS/VDMA A 25990 C2F									
BIKEL Metalon Kft. (Szlovén–magyar)	PRIMAT DIS 60/150	RAL-RG 626/7 S60DIS	1992. május	igen	igen	igen	igen	igen	igen	MŰÁRT	5 év garancia. Szervizszolgáltatás.
BurgWächter (Németország)	SafeDis 420S	RAL-RG 626/7	még nincs kítűzve	igen	n. a.	n. a.	igen	igen	igen	HOKK Kft. (114-1282/115)	n. a.
		VDMA 24991 S60DIS									
	SafeDis 430E–SafeDis 435E	RAL-RG 626/7	nincs még kítűzve	igen	igen	igen	igen	igen	igen	HOKK Kft.	Szervizszolgáltatás.
		VDMA 24991 S120DIS									
Chubb (Nagy-Britannia)	Data Cabinets Size A–Size 2	RAL-RG 626/7	n. a.	igen	igen	igen	igen	igen	igen	S-Komplex Kft.	Gyártási hibából eredő meghibásodás esetén korlátlan garancia, minden egyéb esetben szerviz.
		VDMA 24991 S120DIS									
Chubb Lips (Nagy-Britannia)	CS 282–CS 284	RAL-RG 626/7	1992	igen	igen	igen	igen	igen	igen	NJL Kft.	1 év garancia, utána szervizszolgáltatás.
		VDMA 24991 S120DIS	n. a.							S-Komplex Kft.	Gyártási hibából eredő meghibásodás esetén korlátlan garancia, minden egyéb esetben szervizellátás.
KASO (Finnország)	Floppy Box 4010	RAL-RG 626/7	1992. június	igen	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	igen	Halász Kft. (183-2933, 184-7951)	1 év garancia, utána szervizszolgáltatás.
		VDMA 24991 S60DIS									
	Floppy Disk Drawer DS 4090	RAL-RG 626/7	1992. június	igen	igen	igen	igen	igen	igen	Halász Kft.	1 év garancia, utána szervizszolgáltatás.
		VDMA 24991 S120DIS								Banktech Kft. (162-0534) ²	1 év garancia, utána szervizszolgáltatás.
	DS 4200–DS 4400	RAL-RG 626/7	1992. június	igen	igen	igen	igen	igen	igen	Halász Kft.	1 év garancia, utána szervizellátás.
		VDMA 24991 S120DIS								Banktech Kft.	1 év garancia, utána szervizellátás.
Lampertz (Németország)	Dis-Data-Safe S1–S5	RAL-RG 626/7	n. a.	igen	igen	igen	igen	igen	igen	I.M.Co GmbH	n. a.
		VDMA 24991 S120DIS									

(Folytatás: a 23. oldalról.)

Gyártó (ország)	Termék	Biztonsági fokozat/ Szabvány	Magyarországi minősítés ideje (várható ideje)	Károk elleni védelem						Forgalmazó	Megjegyzés
				Tűz	Robbanás	Mágnes	Gázok	Betörés	Víz		
Lamperzt (Németország)	Dis-Data-Safe S100	RAL-RG 626/7	n. a.	igen	igen	igen	igen	igen	igen	I.M.Co GmbH	n. a.
		VDMA 24991 S60DIS									
LM Elec. (Ausztria)	DSK 10, 20, 30, 40	RAL-RG 626/7	n. a.	igen	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	igen	DBM Kft. (201-8658)	
		VDMA 24661 S120DIS									
ROSENGRENS Skandinavia AB (Svédország)	RCC-2, RCC-4, RCC-6 Data Safe	RAL-RG 626/7	folyamatban	igen	igen	n. a.	n. a.	igen	n. a.	SMP Kft. (129-0867)	1 év garancia, utána szervizellátás.
		VDMA 24991 S120DIS									
SAGERER (Németország)	90S60DIS	RAL-RG 626/7	n. a.	igen	igen	igen	igen	igen	igen	Corwell Kft.	n. a.
		VDMA 24991 S60DIS									
	DT 100	RAL-RG 626/7	n. a.	igen	igen	igen	igen	igen	igen	Corwell Kft.	n. a.
		VDMA 24991 S120DIS									

¹ Mindkét típusra igaz.

² Telefon és fax.

ÜZENET, AMI MINDIG CÉLBA ÉRI

A fonBOX

DIGITÁLIS ÜZENET TOVÁBBÍTÓ RENDSZER ÖNÁLLÓ, KÖZVETLENÜL ELÉRHETŐ ELEKTRONIKUS POSTAFIÓKOK - ÜGYNEVEZETT HANGDOBOZOK - HÁLÓZATA. A TITKOSÍTÓ KÓDDAL MŰKÖDŐ RENDSZER AZ ELŐFIZETŐK SZÓBELI ÜZENETEINEK RÖGZÍTÉSÉRE ÉS TOVÁBBÍTÁSÁRA ALKALMAS.

MEGRENDELHETŐ:

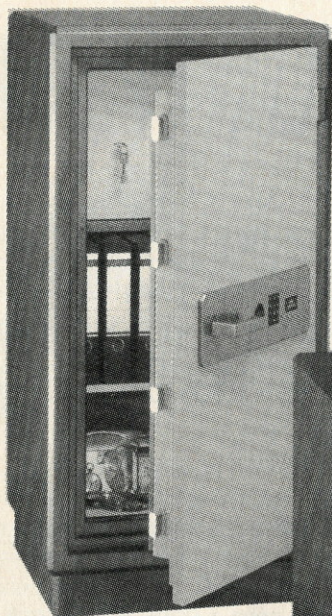
1145 BUDAPEST, BÁCSKAI U. 20
TEL: 163-5579, 183-5708
FAX: 252-7367

AZ ELÉRHETŐSÉG LEGSOKOLDALÚBB FORMÁJA

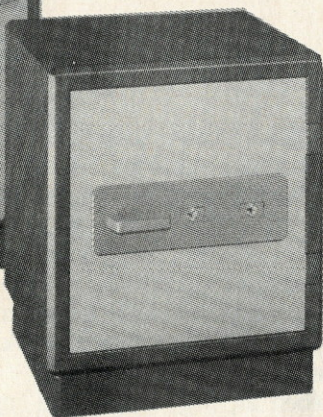
fonBOX

BIZTONSÁG + MINŐSÉG + STÍLUS

**Trezorok,
adattvédelmi
szekrények**

HOKIK

HORVÁTH KERESKEDELMI KÖZPONT KFT.,
Postacím: 1476 Bp. Pf. 247. Iroda: 1089 Bp. Golgota u. 6.
Telefon/telex: 114-1282/115; 269-9006, 269-9024

Információs szám: 117

**Fantasztikus szezonkezdés
a MACRODA Kft.-nél!**

1992. augusztus 24-től, amíg a készlet tart!

Rendkívüli számítógép-ajánlatunk:

1.) 286/20 számítógép	29 000 Ft
1 MB RAM	
1,2 MB Floppy drive	
IDE HD/FD vezérlő + multi I/O	
16 bit VGA kártya 512 KB (1024 x 768)	
Compact ház	
101 gombos billentyűzet	
2.) 386/25 MHz számítógép	48 000 Ft
2 MB RAM	
1,2 MB és 1,44 MB Floppy drive	
IDE HD/FD vezérlő + multi I/O	
16 bit VGA kártya 512 KB (1024 x 768)	
Mini torony ház	
101 gombos billentyűzet	
3.) 386/40 MHz számítógép	55 000 Ft
ugyanaz, mint a 2. sz. konfiguráció, de 386/40 alaplappal	
és 64 KB cache memóriával	
14" mono VGA monitor	9 900 Ft
14" color VGA monitor	24 900 Ft
43 MB Winchester	18 000 Ft
85 MB Winchester	24 000 Ft
125 MB Winchester	33 000 Ft
212 MB Winchester	54 800 Ft

Az árak áfa nélkül értendők és együttes vásárlásra,
valamint készpénzfizetésre vonatkoznak!
Ezen kívül számítástechnikai eszközök és kiegészítők
nagy választékával várjuk Önt bemutatótermünkben:

MACRODA Kft.
1123 Budapest, Alkotás utca 21.
Tel.: 201-4603; Tel./fax: 156-4802

Információs szám: 118

SCO
OPEN SYSTEMS SOFTWARE

UNIX™/OPEN DESKTOP™

rendszerek PC/AT számítógépeken

**Komplett kulcsrakész Unix rendszerek
(pénzügy, főkönyv ...)**

Hatékony eszközök UNIX operációs rendszer alá:

- Magyar ékezetes szövegszerkesztő:
MS-WORD
- Magyarul beszélő irodaautomatizálási
rendszer: **Q-Office**
- Clipper, dBASE programok fejlesztése,
futtatása: **RECITAL**
- VT100, VT220, VT320, Wyse 60
kompatibilis terminálok: **VISA**
- Táblázatkezelő program: **Lotus 1-2-3**
- Olcsó, grafikuskonzol-sokszorozó UNIX
munkaállomásnak: **Maxpeed**
- X Window terminálemuláció PC-re:
Hummingbird, AGE
- Hibatűró rendszerek – diszktükrözés,
ECC hibajavítás: **1776**

HA **SCO**, AKKOR **ARECO!**

Kérem, küldjenek részletes információt az alábbi témákban:

SCO UNIX Kulcsrakész rendszerek MS-WORD
Q-Office RECITAL Visa Lotus 1-2-3
Maxpeed Hummingbird 1776

Név:

Cég:

Beosztás:

Telefon:

Cím:

Budapest II., Frankel Leó út 26.
Postacím: 1536 Budapest, Pf. 379.
Telefon: 116-9450, 116-2287.
Telefax: 131-0340, 116-9450

Etika az informatikában III.

Az etikai kódexek egyfelől a csalók kezére játszanak, másfelől azokat, akik mögéjük bújnak, álszentté és önelégültté teszik. Etikai szabályok nem segítik az ilyen embereket tisztességesé válni, mivel ahhoz nem ismeretekre, hanem hatékonyabb belső kontrollra volna szükségük.

A kutatással kapcsolatos visszaélés egyik jól ismert példája *Elias Alsabti* esete, aki az 1970-es években alig ismert lapokban lopott anyagokat publikált, s miközben a rendőrség szélhámoságért és lopásért kereste mintegy tíz éven át, ő tekintélyes publikációs listát halmozott fel. Más példák neves, ám túlzottan ambiciózus tudósokkal kapcsolatosak. Ilyen *Sir Cyril Burt* esete, aki figyelemre méltó munkát folytatott szétválasztott sziámi ikrekkel, és meglepő IQ-korrelációkat fedezett fel. Senki sem gyanította, hogy hamisak az adatai, mígnem a halála után egy újságíró megpróbálta kideríteni Burt munkatársainak személyét. Ekkor rájött, hogy sem munkatársak nem léteztek, sem az intelligenciakutatás nem volt valós. Ilyen praktikus a tudománytörténet minden korszakában található, és még az olyan kiváló elméknek is kijutott a csalárdság vádjából, mint *Ptolemaiosz*, *Galilei*, *Newton* és *Dalton*.

Néha a kutatóasszisztenshez vezetnek a szálak, aki úgy gondolja, néhány hamis adat nincs hatással a munka egészére, pedig a pontatlan adat sokszor károsabb, mint a hiányzó adat. Más kutatók az apró csalást normálisnak tartják, mondván, a rutinadatokat gyűjtő csoport munkája a futószalag mellett dolgozó munkásokéhoz hasonlatos.

Amint egy vizsgálat során ki-

derült, hamarosan még azok is a bérmunkás mentalitását vették fel, akik kezdetben maximálisan szem előtt tartották a kutatási program fontosságát. Amikor rájöttek, hogy javaslataikat és bírállataikat figyelmen kívül hagyják, hogy nincs tere a kreativitásuknak, és semmi elismerést nem kapnak a végtermékért, minden odaadásuk elszállt. Végül is „gazdaságosabban” dolgoztak: hogy időt és energiát takarítsanak meg, az eredményeket meghamisították. Néha a csoporton belül összebeszéltek, hogy elkerüljék a statisztikai ellenőrzéstől várható eltéréseket.

Nem csupán a sikervágy vagy az elidegenedés vezet csaláshoz. Burt például annyira meg volt győződve elméletének helyességéről, hogy méltányosnak találta adatainak elferdítését. Hosszú időn keresztül szerkesztője volt egy vezető pszichológiai folyóiratnak, amely saját tevékenységét támogató és ellenfeleit bíráló cikkeket közölt. Csak később fedezték fel, hogy ezek közül is sokat maga Burt írt – állnén. Rengeteg támogatást kapott munkájához, talán mert a pszichológiai tesztlésre vonatkozó elméletei olyan eredményeket produkáltak, amelyek kedveztek a potenciális kritikusok gyermekeinek.

Amikor a csalás bizonyítékai először napvilágra kerültek, a közvélemény nagy felzúdulással fogadta a hírt, tüntettek Burt mel-

lett. A vita még húsz évig tartott. Burt munkássága néhány évtizedig erős befolyást gyakorolt az

angol és walesi oktatási rendszerre, és gomba módra szaporodtak a nézeteire épülő iskolák.

A számok módosítása

A statisztikai adatok szinte bármely halmaza alkalmas lehet többszörös elemzésre és interpretációra. Különösen így van ez az emberi viselkedés tanulmányozásánál. Nem meglepő módon a bűnügyi vizsgálatok adják a legtöbb példát az irányított számokra, mert a rendőrségnek gyakran érdekében áll, hogy megnövelje a felderített bűntények számát.

De a statisztikai adatok bármelyike hamisítható. A könyvtárlátogatásra vonatkozó számok jók lehetnek akkor, amikor új munkaerő felvételének vagy a nyitvatar-

tási idő növelésének, illetve csökkentésének szükségességét akarják alátámasztani. A foglalkoztatási, lakásügyi és az oktatási statisztikákat gyakran manipulálják – néha a számítás módszere változik –, hogy a kormányzati politikát sikeresnek tüntessék föl.

Alkalmas trükk az eredmények statisztikai kimutatásokba és összehasonlító táblázatokba ágyazása. A statisztika arra is szolgálhat, hogy elfedje a hazugságot, nehezebbé tegye az olvasó számára a valódi logika felfedezését.

A publikálás etikája

Ismertté csak az a kutató válik, aki állandó szereplője a tudományos világnak. A hírnévhez és elismeréshez vezető út tehát a kéziratoktól indul, s a számítógépes adatbázisba való felvétel a „célja”. Mindez ellentmondást sejtet a tudós tradicionális, mesekönyvbe illő képe (azért publikál, hogy megismertesse a világgal felfedezéseit) és a valóság között. Sokan csupán azért adnak be dolgozatokat, hogy visszajelzést kapjanak. A legésszerűbb megjegyzések azután rendre be is kerülnek a kézirat későbbi változataiba.

A következő cél a dolgozat megjelentetése egyik-másik rangos folyóiratban, valamint felvétele a legtekintélyesebb bibliográfiákba. Az angol nyelvterületen kívül ez egyben angol nyelvű publikálást is jelent. Nagy felháborodást keltett az az állítás, hogy francia szerző számára szinte nincs értelme anyanyelvén publikálni, mivel munkája így a tudományos közvélemény előtt rejtve marad. A publikációval a világ tudásszintjé-

nek növelése helyett a kutató önmagára hívja fel a figyelmet. Az átlagos tudományos cikkek olvasottsága nagyon alacsony, ezért a szerző az általa fontosnak tartott személyeknek már előre küld lenyomatot.

Az informatikai szakemberek fejében gyakorta létező, már említett befogadóorientált rendszerrel teljesen ellentétes módon, a mai tudományos kommunikáció alapvetően terjesztőorientált. Az a felismerés, hogy a tudományos folyóiratok sokkal inkább kötődnek saját szerzőik érdekeihez és szükségleteihez, mint olvasóikéhoz, további konfliktust eredményez a tudományos cikkek írói és a közönség között; a közölt információkat felhasználó politikusok és kormányzati közönség között.

A publikálás és az idézettség kényszere folytán új technikák fejlődtek ki az elsőként megjelenés biztosítására, tekintet nélkül az etikai szempontokra. Ezek közül sorolunk fel néhányat.

Mivel jobb valahol megjelenni, mint sehol, a visszautasított cik-

Veni, vidi, vici.

lopott anyagokat. A plágium másik formáját lektorok követik el, akik azt a lehetőséget, hogy egyes ötletekről még publikálásuk előtt tudomást szerezhetnek, néha úgy tekintik, mint egyébként honorálatlan tevékenységük legfőbb jutalmát. Nem példa nélküli eset, hogy a lektor az eredeti cikk visszautasítását javasolja, azután saját neve alatt publikálja az anyagot, mielőtt még a szerzőnek lehetősége lenne a dolgozatot máshol elfogadtatni.

Kutatók csoportja megállapodhat abban, hogy kölcsönösen feltüntetik egymást a szerzők között, így növelve meg publikációs listájuk hosszát. A tudósok többsége keveset publikál, és ritkán kerül be hivatkozásokba. Az egyéni idézettségi mutató megnövelhető önhivatkozás révén, vagy idézőkörök alapításával, melynek tagjai megegyeznek abban, hogy minden lehetséges alkalommal hivatkoznak egymásra. Gyakori, hogy a kutatócsoport vezetője ragaszkodik nevének társszerzőként való szerepeltetéséhez, holott semmi köze nem volt az eredményekhez.

Könnyű az olvasottság benyomását kelteni, vagy elhitetni, hogy egy téma háttérére vonatkozóan részletes kutatásokat folytattunk, ha gondolatainkat olyan másodlagos forrásból merítjük, amely

idézte az eredetit. Ez a technika néha olyan hatásos, hogy egy kísérlet helytelenül idézett változata ismertebb lehet, mint az eredeti! Előfordult például, hogy egy kísérletet nemcsak rosszul írtak le egy népszerű iskolai olvasókönyvben, de ráadásul az a változat technikailag megvalósíthatatlan is volt.

Sajátos módon a tudomány is támogatja az olyan szerzőket, akik írásaik tartalmát sűrű ködbe burkolják, kevésbé érthetően fogalmaznak, és ezáltal a nagyobb

tudás benyomását keltik. Ez Dr. Fox, a néhai színész törvényének a kiterjesztése. Fox kerek egy órán át tudott beszélni olyan dolgokról, melyekről fogalma sem volt. A folyóiratoknál is úgy gondolkodnak, hogy a nehezen érthető tanulmányok közlése emeli a lap tekintélyét. A lektorokra és az olvasóra egyaránt mély benyomást tesz az érthetetlen blabla. Ha valaki nem ért egy, a saját szakterületéről szóló cikket, akkor félni kezd, hogy ő nem ér fel hozzá.

Etika vagy anarchia?

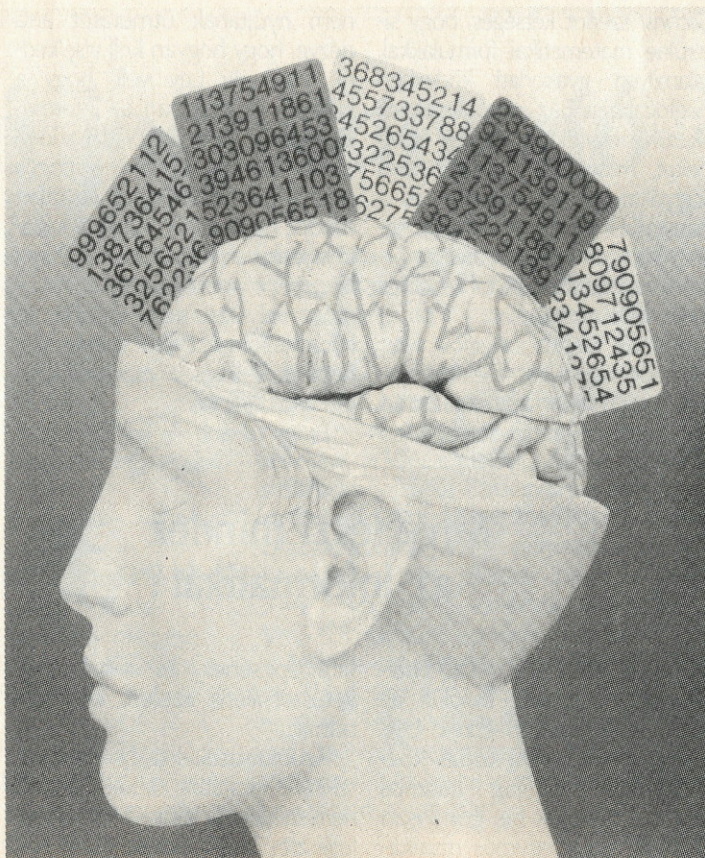

A tudományos kutatás és publikálás folyamata nagy részben információ-visszakeresésből és -terjesztésből áll. Ugyanakkor egyfajta hatalmi játék része is. A kutatóintézetek versenyeztetése a külső forrásokért, kutatásaik hozzárendelése az ipar igényeihez fokozott titkolózásra és az érdekek versenyében való helytállásra kényszerít. Ez különösen nyilvánvaló az Európai Közösség projektjeiért folytatott küzdelemben.

Ausztráliában 1990-ben jelentős konferenciát szenteltek az eti-

kai kérdéseknek. Itt hangzott el az is, hogy a felsőoktatásban a csalást elfogadhatóbbnak és kevésbé üldözendőnek tekintik, igyekezőn megővni ezáltal az intézmény tekintélyét.

Egyelőre nehéz megjósolni, milyen hatással lesz mindez az információszolgáltatással foglalkozókra. Elképzelhető, hogy a jövőben megszűnjék a könyvtár- és információs szolgálatok díjmentessége. Ez újfajta viszonyt eredményezne az ügyfelekkel, előtérbe hozva a felelősség gondolatát.

Konklúzió : az útmutatók szerepe

Gilchrist szerint kétséges, hogy sikerülne matematikai formulákkal, valamilyen gyakorlati kódexben megfogalmazni az etika alapelveit, elkerülve egyfelől a jámbor érzelmeket, másfelől a betarthatatlan dogmákat. Az etikai kódex és a magatartás közötti viszony meg lehetően törekeny, változatos érvek sorakoztathatóak fel az etikai kódex létrehozása ellen.

Egyesek szerint az etika olyan általános alapelveket jelent, melyek segítenek a magatartási szabályok meghatározásában, de

nem nyújtanak útmutatót arra nézve, hogy hogyan kell viselkedni. Van, aki úgy véli, hogy a kutatás, és általában az információgyűjtés lényegéből fakadóan etikai elveket sért, ennél fogva ezen elvek betartásának egyetlen módja, ha kerüljük magát a kutatást. Valóban felmerült már, hogy léteznek olyan területei a kutatásnak, melyeket nem kellene az informatikának célba vennie, nehogy felfedezéseit manipulálásra használják fel.

És így tovább, és így tovább...

Mivé teszi mindez az informatikát?

Foskett a könyvtárosokat bírálta, amiért hiányzik belőlük az összefüggések iránti érzék. Úgy érezte, miközben a tudás közvetítésében állítólag hasznos szerepet töltenek be, gondosan elkerülik, hogy egymás munká-

jára építsenek, és néha megvetéssel illetik azokat, akik kutatnak.

Az informatikai szakembereket szintén bírálatok érték, amiért nem mérlegelik saját, a kutatás és fejlesztés befolyásolása terén be-

töltött szerepüket. Gyakran a szakmukra vetik, hogy lekicsinylik ügyfeleik gondolati és személyes magánéleti szabadság iránti igényét, mondván: „ha valakinek nincs semmi rejtegetnivalója, miért kellene, hogy érdekelje vagy zavarja olvasási és egyéb szokásai nyilvánosságra kerülése”. Márpedig ilyen attitűd mellett semmiféle magatartási kódex nem működik.

Mondják: a törvény elsődlegesen a törvényszegők – az etika tehát az etikátlanok – miatt létezik. Ez pedig maga után vonja az állítást, hogy aki helyesen gondolkodik, sohasem téved el. Ám hogyan ismerhetné valaki az összes rá várakozó csapdát? Ami az egyiknek ártalmatlannak tűnik, teljesen elfogadhatatlan lehet a másinak. Az eltorzított kép bizonyos körülmények között megfelelő lehet, más esetben viszont nem, de ki tudja eldönteni, melyek a „bizonyos” körülmények? A szerzőkre várakozó csapdák listája érdekes olvasmány, és hasznosnak látszik, de ha végigmegyünk rajta, kiderül, hogy számos figyelmeztetése szinte betarthatatlan. Hasonlóképpen össze lehet állítani vonzónak látszó etikai kódexeket anélkül, hogy figyelembe vennék a jövődől olvasókra gyakorolt hatásukat.

Talán mégis van tanulság. Ha létezik általános egyetértés arra vonatkozóan, hogy mit jelent a helytelen magatartás, a közösség önszabályozó lehet, mint az olyan társadalmakban, ahol hiányzik a formális törvényrendszer. Ez sokkal vonzóbb megközelítésnek tűnik, mint valami fellengzős szabálygyűjtemény, amelyet vagy nem lehet követni, vagy nyitva áll a különféle értelmezések számára. Ilyen alapon jobb, ha az informatika tudomá-

nya mentes marad egy etikai kódextól.

Valóban, a „szakmai etika” fogalma sokkal többet jelent, mint valamilyen írott kódexek létrehozása, még ha ezek állnak is a legtöbb vita középpontjában. Tömérdek személyes, és gyakran az információtechnológia vagy a piaci erő hatásának eredményeként született döntésre van szükség. Az etikai kérdések vitájának korán kellene kezdődnie, méghozzá a szakmai nevelés részeként, és együtt kellene járnia az etikai kérdéseknek az informatikai szakemberekre gyakorolt hatásának kutatásával.

A McAfee programcsomag a világon több mint 6 millió regisztrált felhasználónak nyújt védelmet.

TOPSOFT
SZÁMÍTÁSTECHNIKAI KFT.

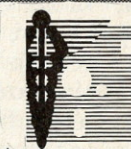
McAfee
dealer

Antivirus programrendszer

(IBM PC-re DOS alatt)

VIRUSCAN - vírust kereső program,
VSHIELD - tárrezidens, vírus bejutást gátló program,
CLEAN-UP - vírustalanító program,
NETSCAN - vírust kereső program hálózatok részére.

Megvédi a számítógéprendszerét a vírusok által okozott károktól.

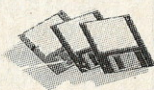
Copyright © 1992

A regisztrált felhasználók jogosultak két éven keresztül a program legfrissebb változatához.

Világ PC vírusal ellen egy helyen:
McAfee programok a TOPSOFT-nál.

1025. Budapest, Vend utca 3.
Telefon: 135-9184, 115-3015, 115-4040, 176-1856
Telefax: 115-4040, 176-1856

Rovatunkban hétről hétre
figyelemmel kísérjük,
mely számítógépvírusok
aktivizálódása várható.
Ez természetesen nem
jelenti azt, hogy
az említett vírusok
járványszerűen
elterjednek
Magyarországon, csak
annyit, hogy az adott
időszakban kártételükkel,
előfordulásukkal
számolni lehet.

 VÍRUSNAPTÁR 1992. AUGUSZTUS 21–27.			
DÁTUM	NÉVNAPO	VÍRUS NEVE	TÁMADÁS IDEJE
21. péntek	Sámuel, Hajna	Frere Jacques Smack Jerusalem (Payday) Jerusalem (Skism) Jerusalem (Skism-1)	minden pénteken minden pénteken pénteken, ha az nem 13-a minden 15. utáni pénteken minden 15. utáni pénteken
22. szombat	Menyhért, Mirjam	Italian Pest (Finger) Jerusalem (Phenome) Migram	minden szombaton minden szombaton minden szombaton
23. vasárnap	Bence	Sunday Sunday-2	minden vasárnap minden vasárnap
24. hétfő	Bertalan	Garfield I-B (BadGuy) I-B (BadGuy 2) I-B (Exterminator) Form-Virus	minden hétfőn minden hétfőn minden hétfőn minden hétfőn minden hó 24. napján
25. kedd	Lajos, Patrícia	Ah I-B (Demon) I-B (Demon-B) Kamasya	minden kedden minden kedden minden kedden minden kedden
26. szerda	Izsó	Victor	minden szerdán
27. csütörtök	Gáspár		

Az egész 1992. év folyamán aktív: Datalock, Europe-92, Flash, Fu Manchu, Violator, Were Here, Year 1992

Minden nap támad: január 1-jétől szeptember 21-ig Plastique (COBOL), május 1-jétől augusztus 31-ig Számalk V. 1.00, július 1-jétől augusztus 31-ig Filler (csak AT-n), július 1-jétől december 31-ig Jerusalem (Jerusalem-PLO), Jerusalem (Mendoza), Got-You.

Érvényes víruskereső-ölő verziók: Virkill 0.20, Virx23, Scan-Clean-Vshield-Winscan 93, illetve 91 bugfix, Fprot 2.04a.

VAX-fosztogató jogosztogató

Az amerikai Compuserve rendszerben publikált *Virus Bulletin* 5. évfolyamának 85. számában jelent meg híradás egy újabb, a VAX rendszerekre leselkedő veszélyforrásról. Earle Ake kérdésére érkezett a válasz: valóban létezik trójai változata a VAX/VMS környezetben gyakran használt Sysman programnak.

Ez a változat ugyan nem okoz komolyabb kárt, nem módosítja az állományokat, csupán hátsó ajtót biztosít ismeretlen alkotójának, illetve kellemetlenkedéseivel megőrjíti még a jól menedzselte biztonságtechnikával felszerelkezett számítóközpontok életét is. Írójának pusztán az lehetett a célja, hogy minden felhasználót a lehető legtöbb joggal ruházzon fel. Amennyiben ezt a programot használják, az eredeti beállításától függetlenül, rövid idő alatt minden bejelentkezett felhasználó maximális hozzáférési jogokat kap. Mivel Magyaror-

szágon az államigazgatási és banki számítástechnikai rendszerek jelentős részében használnak VAX gépeket, érdemes rá odafigyelni, főként az adatbiztonsági kockázatok miatt.

A felismerési eljárás:

1. Ellenőrizni kell a könyvtári bejegyzést:
sys\$library:obj.exe
2. A sys\$system:sysman.exe hossza egyenlő 166 blokkal.
3. Végre kell hajtani a következő VMS parancsot:
\$analyze/image sys\$system:sysman.exe
4. Ellenőrizni kell az IMAGE IDENTIFICATION INFORMATION SECTION-t.

Minden bizonnyal a Sysmannel lesz azonos a FIELD IMAGE NAME, hiszen jogokat osztogató és felügyelő programot a rendszerre nem telepíthet bárki, az eredeti

programnak pedig ezt kell kijeléznie. Amennyiben itt a VA6 bejegyzés vagy bármi más, de nem Sysman áll, nagy valószínűséggel a trójai változat van jelen. Sajnálatos módon – erre a vita során többen is utaltak – a figyelemfelhívó közlemény nem tartalmazza a VMS operációs rendszer változatjelzését. Ugyanis, ha a sys\$library:obj.exe megvan, akkor a sys\$system:sysman.exe 166 blokkos hossza csak a korábbi VMS változatnál igaz. A Magyarországon jelenleg használt VMS 5.4-2 verziónál ez az érték 192 blokk, a VMS 5.3 rendszer esetében pedig 179.

Egyelőre tehát marad a jelenség felismerése. Akkor van szó a trójai változatról, ha a rendszer felhasználóinak jogai „véletlenül” rendszeresen megváltoznak. Mivel a program más kárt nem okoz, így viszonylag egyszerűen orvosolható.

Kis János

R · E · N · D · E · Z · V · É · N · Y · K · A · L · A · U · Z

Ötödik alkalommal rendezik meg **szeptember 2-4** között a *Székesfehérvári Informatikai Vásárt*, amelynek a Megyei Múvelődési Központ ad otthont. A palmtoptól a fénymásológig a számítás- és irodatechnika, valamint a távközlés sok területét érintő kiállításra körülbelül ötezer látogatót várnak a szervezők. A belépés ingyenes. Bővebb felvilágosítás: Juhász István, Mátix Kft., (22) 29-888.

Más nagy cégek példáját követve a Borland is Budapestre készül, hogy szeptember 9-10-én egy Road Show keretében mutassa be szoftvereit a magyar

közönségnek. Az Óbudai Társaskör (III. kerület, Kiskorona u. 7.) termeiben tartott bemutatónak az lesz a szenzációja, hogy a világpremierrel egy időben itt is látható lesz a már régóta bejelentett, s talán még régebb óta várt Quattro Pro Windows. Nyilvános program: 19-én 13 órától 17 óráig. További információ: Számalk Szoftver Disztribúció, telefon: 185-1294.

Döntéshozók, fejlesztők és felhasználók találkozájára ad alkalmat **október 15-16-án** a *II. Országos térinformatikai konferencia*. A Szolnoki Városi Múvelődési Központban többek közt a minisztéri-

umok térinformatikai programjáról, a szakterület magyarországi helyzetéről, külföldi és hazai alkalmazások tapasztalatairól lesz szó, továbbá előadást tart *Zsuffa István* (Belügyminisztérium) a kormány közigazgatás-korszerűsítési programjáról, *Szaló Péter* (Környezetfejlesztési és Területfejlesztési Minisztérium) a térségi területfejlesztési programokról és a térinformatika szerepéről ezek megvalósításában. Jelentkezési határidő: **szeptember 15.** Bővebb felvilágosítás kérhető az (56) 75-541-es telefon-, illetve az (56) 42-305-ös telefaxszámon.

Hirdetési index

Areco	25	Mikropo	2
Axis	8	NJL	19
Floppyland	9	Ocean Office	32
HOKK	25	Periféria	2
Icon	7	Ringex	24
Kövesdi	4	SMP	20
Macroda	25	Summatech	13
Matáv	15	Topsoft	28
Mentrade	31	Traco	11
Micronetwork	2	X-Byte	2

HÍR-LAP

Hírbeküldő lap a *Heti CHIP* olvasói számára

Cége most alakult (át)? Új termék van? Sikeresen lezart egy projektet? Jelentős megrendelést kapott? Fontos szerződést kötött? Konferenciát, kiállítást, tanfolyamot vagy más szakmai rendezvényt szervez? Kulcsposztokon személyi változások történnek? Ha minderről – vagy bármely más, szakmailag lényeges dologról – szívesen hírt adna lapunkban, kérjük töltsen ki (nyomatott betűvel vagy írógéppel) ezt a kártyát, s zárt borítékban küldje el címünkre: *Heti CHIP*, 1300 Budapest 3., Pf. 210. Munkatársunk felhívja Önt! Nyilvánosságnak szánt információival jelentkezhet a szerkesztőség számain: telefon: 168-4270, 188-4370, telefax: 168-6266

Kérjük, szíveskedjék ide beírni a tudósítás szövegét!

Név, beosztás

Cég neve

Cím

Telefon

Telefax

Telex

Szeretném tudósítani a *Heti CHIP*-et a következőkről. Tudomásul veszem, hogy a lapnak ez a szolgáltatása ingyenes, s a *Heti CHIP* munkatársa egyeztetés céljából a *Hír-lap* kézhezvétele után megkeres.

Aláírás

Informatikai hetilap

Megjelenik minden csütörtökön.

Kiadja a CT Press Kiadó Kft.

Felelős kiadó: Ivanov Péter ügyvezető

Főszerkesztő: Takács Gitta

Főszerkesztő-helyettes:

Mikolász Zoltán

Művészeti vezető: Sütő Kálmán

Szerkesztők:

Fejes Kálmán, Mallász Judit,

Szekeress Zsuzsa, Vargha Márton

Olvasószerkesztő: Kelenhegyi Péter

Korrektor: Lukács Erzsébet

Tervezőszerkesztők:

Olejnyik Jenő, Tripolszky Dóra

Grafikus: Gerse Gábor

Műszaki vezető: Lucz Zsolt

Tördelőszerkesztők:

Dobos Imre, Nagy Gyula, Tóth Attila

Lapmenedzser: Fekete Gizella

A szerkesztőség és a kiadó címe:

1036 Budapest, Lajos u. 160-162.

Telefon: 188-4370, 168-4270

207, 245, 263, 291 mellék

Telefax: 168-6266

Levélcím: 1300 Budapest 3., Pf. 210

Hirdetésfelvétel:

CT Press Reklámiroda

Üzletkötők:

Czidor Rózsa, Kálnoki Kis Emese,

Szabóné Véghelyi Anna,

Szomolányi Viktória

Levélcím: 1300 Budapest 3., Pf. 210

Telefon: 188-4370, 168-4270

Telefax: 168-6266

Sürgős hirdetéseit, üzleti közleményeit

egy héten belül közzétezzük.

Hívja a CT Press Reklámirodáját!

A hirdetések körültekintő gondozását kötelességünknek tekintjük, de tartalmukért felelősséget nem vállalhatunk.

A szedés és a tördelés

a *Heti CHIP* szerkesztőségében,

TEXTÁR fényszedő programmal

készül.

Nyomásra előkészíti és nyomja:

Zrínyi Nyomda, Budapest

(92.2319/20-66-22)

Felelős vezető:

Grassely István vezérigazgató

© *Heti CHIP*

CT Press Kiadó Kft., Budapest, 1992.

A *Heti CHIP*-ben megjelent írások

másodközlésével, a lap másolásával

és terjesztésével kapcsolatban minden

jogot fenntartunk.

A lapból értesítéseket átvenni csak

a *Heti CHIP*-re való hivatkozással lehet.

A szerkesztőség a felkérés nélkül

beküldött kéziratokat és leveleket is

körültekintően gondozza.

A lapban megjelent cikkek tartalmát

ellenőrizzük, ám forrásaink tévedéseikért

felelősséget nem vállalhatunk.

Terjeszti

a Magyar Posta

és a CT Press Kiadó Kft.

Ára: 39 forint.

Előfizethető a CT Press Kiadónál.

Előfizetési díj 1 évre 1800 forint.

HU ISSN: 1216-0482

MINDEN 20 000 Ft ALATT

PC AT-16MHz számítógép

- asztali ház + 200W tápegység
- 1 MB RAM
- 1,44 MB floppy disk drive 3.5"
- 2 soros, 1 párhuzamos kimenet
- FDD/HDD vezérlő (IDE)
- 101 gombos billentyűzet

19.990,-

40 MB winchester

19.990,-

PHILIPS 14"-os monitor

monokróm vagy monokróm VGA (920x480)

18.000,-

19.990,-

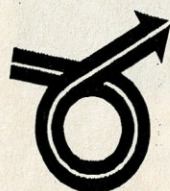
PHILIPS nyomtató

19.990,-

24 tűs * 80 oszlopos * 240 cps * 360x360 dpi
2-féle LQ font * download puffer: 96 karakter
emulációk: EPSON LQ-850 * Tartozék:
printerkábel

Az összeállítás ára csak együttes vásárlás esetén érvényesíthető !

Áraink nem tartalmazzák az áfát, azonban 1 év garanciával értendők!

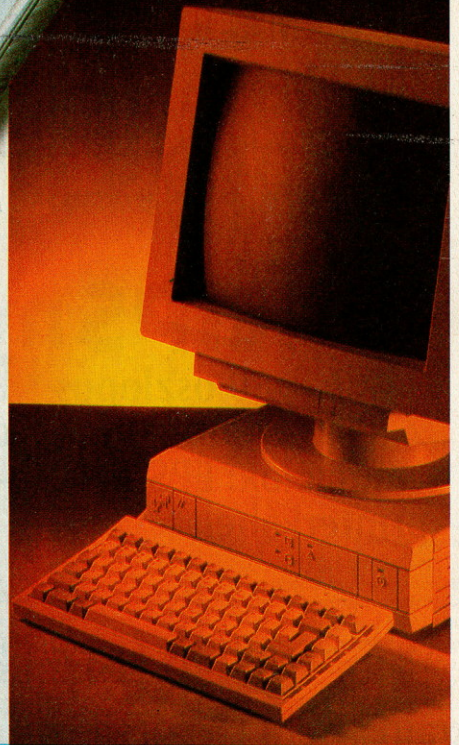
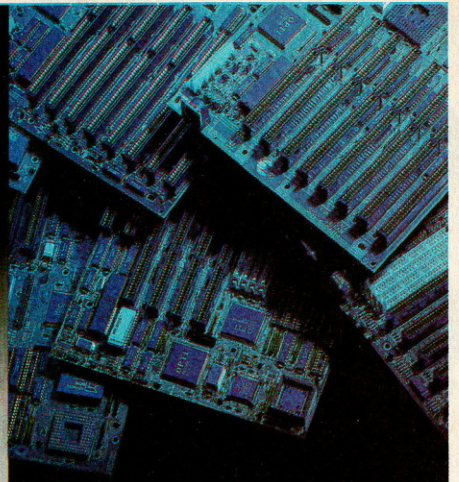

MENTRADE Kft.

1118 Budapest, Brassó u.135. Tel./fax: 185-0260 , tel.: 185-3669

Mi Jobb Technológiát Nyújtunk!

További termékeink:
HIPPO 486 alaplapp,
JAGUAR 386 alaplapp,
PANTHER 386SX,
KAIYO számítógép rendszer,
FOX 286 es VGA kártyák is kaphatók.

Manufacturer & Exporter

Ocean Office Automation Ltd.

Head Office:
4th & 5th Floor, Kader Industrial Building,
22 Kai Cheung Road, Kowloon Bay,
Kowloon, Hong Kong.
Tel: (852) 305 1800 Telex: 52289 OCCOM HX
Fax: (852) 799 2398 (5 lines)

China Factory: Ocean Information Ltd.
Shajin Town, Bao An County,
Shenzhen, China.
Tel: (867) 559 28079
Fax: (867) 559 28054